

ARAşTIRMA UYGULAMA İZİNLERİNİN ANALİZİ 1

TALİM VE TERBİYE KURULU BAşKANLIğI
Eğitim Araştırmaları Daire Başkanlığı
Eylöl, 2025

YAZARLAR SAYFASI

GENEL KOORDİNATÖR

Prof. Dr. Cihad DEMİRLİ *Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı*

KOORDİNATÖR

H. Nur KİRAZ AKKAŞ *Daire Başkanı (Eğitim Araştırmaları Daire Başkanlığı)*

YAZARLAR

Dr. Emine ŞİMŞEK *Millî Eğitim Uzmanı*

Ferda KOÇAK *Millî Eğitim Uzmanı*

Dr. Esra ÖZTÜRK ÇALIK *Uzman Öğretmen*

Yıldız ERGÜNER *Uzman Öğretmen*

DİL OKUMA

Ayça KÖKSAL *Uzman Öğretmen*

DİZGİ VE TASARIM

Esma Burcu KUŞ *Başöğretmen*

Neslihan BAL *Öğretmen*

ISBN: 978-975-11-9161-8

Bu yayının tüm hakları T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığına aittir. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının izni olmaksızın yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik yollarla basımı, yayını, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Kaynak göstermek suretiyle alıntı yapılabilir.

ÖN SÖZ

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatlarında yürütülmesi planlanan tüm ulusal ve uluslararası araştırmalara ilişkin izin başvuruları, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından yapılandırılan ve koordine edilen Araştırma Uygulama İzinleri Başvuru ve Değerlendirme Sistemi aracılığıyla alınmakta ve değerlendirilmektedir. Bu sisteme akademisyenler, lisansüstü öğrenciler, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütü temsilcileri, bağımsız araştırmacılar ve millî eğitim müdürlüklerine bağlı birim temsilcileri başvuruda bulunabilmektedir.

Başkanlık tarafından geliştirilen bu sistem üzerinden yapılacak başvurular düzenli aralıklarla periyodik analizlere tâbi tutulacak ve sonuçlar şeffaf biçimde tüm eğitim camiası ile paylaşılacaktır. Periyodik analizler yalnızca mevcut başvuruların istatistiksel dağılımını ortaya koymakla sınırlı kalmayacak; aynı zamanda Bakanlık bünyesinde yürütülen araştırma eğilimlerini, yoğunlaşılan konuları ve farklı araştırmacı gruplarının sürece sunduğu katkıları da görünür kılacaktır. Bu çalışmalar ile gelecek dönemlerde politika geliştirme ve araştırma izin süreçlerinin daha etkin işletilmesine yönelik somut verilerin elde edilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca raporların düzenli aralıklarla yayımlanmasıyla araştırmacılar ve üniversitelerin istifade edebileceği, kamuoyuna açık, ulusal düzeyde fayda sağlayacak bir bilgi paylaşımı ortamı oluşturulması hedeflenmektedir.

“Araştırma Uygulama İzinlerinin Analizi 1” başlıklı bu raporda sistemin erişime açıldığı tarihten bugüne kadar geçen süreçte alınan 24.810 başvuru, başvuru şekli, niteliği, örneklem/çalışma grubu ve konu, ret gerekçeleri gibi değişkenler doğrultusunda incelenmiştir. Raporun eğitim alanında yürütülen araştırmaların görünürlüğünü artırarak araştırmacılara, üniversitelere ve karar alıcılara yol gösterici bir kaynak işlevi görmesini temenni ederim.

Prof. Dr. Cihad DEMİRLİ
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	III
1. GİRİŞ	1
2. YÖNTEM	5
3. BULGULAR	6
3.1. Başvuruların Yapıldıkları Aylara Göre Dağılımı	6
3.2. Başvuru Şekline Göre Başvuruların Dağılımı	7
3.3. Başvuruların Niteliklerine Göre Dağılımı	8
3.4. Başvuruların Durumlarına Göre Dağılımı	9
3.5. Başvuruların Konu Alanına Göre Dağılımı	10
3.5.1. “Öğrenme-Öğretme Model/Yaklaşım/Stratejileri” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı	11
3.5.2. “Bilişsel ve Duyuşsal Özellikler” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı	12
3.5.3. “Teknoloji” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı	13
3.5.4. “Öğretim Yöntem/Teknikleri” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı	14
3.5.5. “Çocuk/Öğrenci Psikolojisi” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı	15
3.5.6. “Okuryazarlık Becerileri” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı	16
3.5.7. “Sağlık” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı	17
3.5.8. “Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı	18
3.5.9. “Üst Düzey Düşünme Becerileri” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı	19
3.5.10. “Özel Eğitim” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı	20
3.5.11. “Okul Öncesi Eğitim” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı	21

3.5.12. "Etik (Ahlak)" Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı.....	22
3.5.13. "Bağımlılık" Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı	23
3.5.14. "Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme" Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı.....	24
3.5.15. "Öğretim Programı ve Ders Kitapları" Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı.....	24
3.5.16. "Ölçme ve Değerlendirme" Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı	25
3.5.17. "İletişim Becerileri" Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı ...	26
3.5.18. "Aile" Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı	26
3.5.19. "Çocuk ve İnsan Hakları" Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı .	27
3.5.20. "Yaygın Eğitim" Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı	28
3.5.21. "Mesleki ve Teknik Eğitim" Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı	28
3.5.22. "Özel Öğretim" Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı.....	29
3.5.23. "Değişim Programları" Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı .	30
3.6. Başvuruların Araştırmanın Yürütüldüğü Örneklem/Çalışma Grubuna Göre Dağılımı. .	30
3.7. Başvuruların Kurum Türüne Göre Dağılımı	31
3.8. Başvuruların Ret Gerekçelerine Göre İncelenmesi	31
4. SONUÇ	33
Araştırma Uygulama İzinleri İle İlgili Başvuralacak Kaynaklar	36
Ek-1 Araştırma Uygulama İzinleri Başvuru ve Değerlendirme Sisteminde Yer Alan Konu ve Alt (İlişkili) Konu Alanları	37
Ek-2 Araştırma Uygulama İzni Başvuru Değerlendirme Kriterleri	41

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1 Araştırma Uygulama İzni Başvuru Sistemi Erişim Adresi	3
Şekil 2 Başvuru Konu Alanları.....	5
Şekil 3 Başvuruların Yapıldıkları Aylara Göre Dağılımı	7
Şekil 4 Başvuru Şekline Göre Başvuruların Dağılımı	7
Şekil 5 Başvuruların Niteliklerine Göre Dağılımı	8
Şekil 6 TÜBİTAK Öğrenci Araştırma Projeleri ve Bilim Fuarlarının Türlerine Göre Dağılımı	8
Şekil 7 Başvuruların Durumlarına Göre Dağılımı	9
Şekil 8 Başvuru Şekillerinin Başvuru Durumlarına Göre Dağılımı.....	10
Şekil 9 Başvuruların Konu Alanlarına Göre Dağılımı.....	11
Şekil 10 “Öğrenme-Öğretme Model/Yaklaşım/Stratejileri” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı.....	12
Şekil 11 “Bilişsel ve Duyuşsal Özellikler” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı .	13
Şekil 12 “Teknoloji” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı	14
Şekil 13 “Öğretim Yöntem/Teknikleri” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı...	15
Şekil 14 “Çocuk/Öğrenci Psikolojisi” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı ..	16
Şekil 15 “Okuryazarlık Becerileri” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı..	17
Şekil 16 “Sağlık” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı	18
Şekil 17 “Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı	19
Şekil 18 “Üst Düzey Düşünme Becerileri” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı.....	20
Şekil 19 “Özel Eğitim” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı	21
Şekil 20 “Okul Öncesi Eğitim” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı....	22
Şekil 21 “Etik (Ahlak)” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı	22
Şekil 22 “Bağımlılık” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı	23
Şekil 23 “Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı.....	24
Şekil 24 “Öğretim Programı ve Ders Kitapları” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı	25

Şekil 25 “Ölçme ve Değerlendirme” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı... 25
Şekil 26 “İletişim Becerileri” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı. 26
Şekil 27 “Aile” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı..... 27
Şekil 29 “Yaygın Eğitim” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı..... 28
Şekil 30 “Mesleki ve Teknik Eğitim” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı. 29
Şekil 31 “Özel Öğretim” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı 29
Şekil 32 Başvuruların Örneklem/Çalışma Grubuna Göre Dağılımı..... 30
Şekil 33 Başvuruların Kurum Türüne Göre Dağılımı 31

1. GİRİŞ

14.06.2024 tarihi itibarıyla Strateji Geliştirme Başkanlığı koordinesinde yürütülen 2020/2 sayılı Araştırma Uygulama İzinleri Genelgesi yürürlükten kaldırılmış ve yerine 2024/41 sayılı Araştırma Uygulama İzinleri Genelgesi yürürlüğe girmiştir. Yeni Genelge kapsamında araştırma uygulama izni başvurularına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi ile ilgili iş ve işlemlerin koordinesi Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından yürütülmektedir.

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı koordinesinde yürütülen araştırma uygulama izinleri süreci zaman içerisinde çeşitli aşamalardan geçerek kurumsal bir yapıya kavuşmuştur. Genelge ile başlatılan bu süreç araştırma uygulama izni başvurularına ilişkin usul ve esasları belirleyerek sistematik bir işleyişin temelini oluşturmuştur. Yayımlanan Genelge ile araştırma ve veri toplama araçlarının (anket, ölçek, görüşme-gözlem formları, test vb.) içeriğinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, taraf olunan uluslararası anlaşmalar ve sözleşmeler, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile yürürlükte bulunan tüm yasal düzenlemeler ve Türk millî eğitiminin genel ve özel amaçlarına uygun biçimde hazırlanması, planlanması ve uygulanması güvence altına alınmıştır. Bunun yanı sıra araştırma ve veri toplama araçlarının hazırlanmasında gözetilecek kriterler netleştirilmiş, Türkiye'nin 81 ilinde veya Bakanlık merkez birimlerinde gerçekleştirilen ulusal ve uluslararası düzeydeki araştırmaların izlenmesi ve raporlanmasına yönelik çerçeve belirlenmiştir.

Genelge ile yürütülen süreçte, araştırma uygulama izinleri ile ilgili iş ve işlemlerin belirli bir düzende gerçekleştirilmesi ve uygulama süreçlerinin kurumsallaşması, bu sürecin yönerge ile yürütülmesini mümkün kılmıştır. Sürecin Yönerge ile yürütülmesinin hem kurumsal işleyişi güçlendireceği hem de sürecin kalıcılığını sağlayacağı belirlenmiştir. Araştırmacılar tarafından Millî Eğitim Bakanlığına bağlı merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatlarında yapılacak ulusal ve uluslararası araştırma uygulama izni başvurularına yönelik usul ve esasları düzenlemek amacıyla 26.06.2025 tarihli ve E-75292403-020-133847049 sayılı Bakan Oluru ile Araştırma Uygulama İzinleri Yönergesi yayımlanmıştır.

Bağımsız araştırmacılar, akademik personel, üniversite öğrencileri, kamu kurum kuruluşları ile sivil toplum kuruluşları temsilcileri, danışmanları aracılığıyla zorunlu eğitim kapsamındaki öğrenciler ve millî eğitim müdürlüklerine bağlı birim temsilcileri araştırma uygulama izin başvurusu yapabilmektedir. Araştırma uygulama izni başvuruları araştırmanın kapsamına göre ilgili il millî eğitim müdürlükleri veya Bakanlık merkez birimleri tarafından biçimsel açıdan, araştırmanın eğitim ve öğretimle ilişkisi içerik ve uygulanabilirlik yönünden değerlendirilmektedir. Araştırma uygulama izni başvuruları, Yönerge'ye göre hazırlanan "Araştırma Uygulama İzinlerinin İncelemesinde Dikkat Edilecek Kriterler" dikkate alınarak sistematik bir şekilde ele alınmaktadır. Yapılan değerlendirmeler sonucu araştırma uygulama izni başvurularına ilişkin onay ya da ret kararı verilmekte, ret kararı gerekçeleri ile birlikte araştırmacıya sunulmaktadır. Ret kararlarında birimler arasında birliktelik oluşturmak amacıyla kriterler dikkate alınarak ret gerekçeleri oluşturulmuştur. Birimler ret gerekçelerinin altına başvurulara özgü açıklamalar oluşturabilmektedir.

Araştırma Uygulama İzinleri Yönergesi'nde öne çıkan değişiklikler aşağıda sunulmaktadır:

- Araştırmaların eğitim öğretim ile olan ilişkisine odaklanması,
- Yabancı dilde hazırlanan belgeler için noter onaylı Türkçe tercüme şartının kaldırılması,
- Yabancı dilde hazırlanan belgelerin asılları ve Türkçe tercümeleri ile tercüme doğruluk beyanının zorunlu kılınması,
- Zorunlu eğitim kapsamındaki öğrencilerin araştırma/projeleri kapsamında etik kurul onay belgesi talep edilmemesi,
- İl millî eğitim müdürlükleri ve müdürlüklere bağlı birimler ile merkezler tarafından birimler adına yapılacak araştırma uygulama izni başvurularında etik kurul onay belgesi talep edilmemesi bunun yerine "Araştırma Yürütülen Birimdeki En Üst Makamdan Alınan Olur Belgesi" istenmesi,
- Araştırmaya ilişkin çalışma takvimi şartının kaldırılması bunun yerine uygulama süresine ilişkin bilgiye yer verilmesi,
- Uygulamadan 90 gün önce başvuru yapılması koşulunun kaldırılması bunun yerine başvuru değerlendirme süreleri dikkate alınarak başvuru yapılması gerektiğinin belirtilmesi,
- Başvuru değerlendirme sürelerinin güncellenmesi,
- Yönerge'ye aykırı bir durumun tespiti hâlinde izlenmesi gereken adımların açıklanması.

Yapılan düzenlemeler ile araştırmacıların uygulamalarında karşılaştıkları engelleri azaltmak hedeflenmiş, özellikle yabancı dildeki belgelerin onay süreçlerinde önemli kolaylıklar sağlanmıştır. Uygulama süresine odaklanması ve başvuru zamanlamasındaki esneklik gibi adımlar, bilimsel araştırmaların daha hızlı ve etkin bir şekilde yürütülmesini teşvik ederken aynı zamanda araştırmacıların uygulamada ihtiyaç duyduğu pratik çözümleri de dikkate almıştır.

Yönerge'yi tamamlayıcı nitelikte olarak Yönerge hükümlerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile Yönerge'de yer almayan hususlar ile istisnai durumlara ilişkin açıklamalar sunan "Araştırma Uygulama İzinleri Başvuru ve Değerlendirme Kılavuzu" 16.07.2025 tarih ve E-75292403-020-136641768 sayılı Başkanlık Oluru ile yayımlanmıştır. Söz konusu kılavuz, Yönerge hükümlerinin hem araştırmacılar hem de il millî eğitim müdürlükleri ile Bakanlık merkez birimlerinde görev yapan yetkililer tarafından daha açık, anlaşılır ve uygulanabilir biçimde yorumlanmasına imkân sağlamıştır.

Yönerge'ye göre yapılacak başvurular ve başvuruların değerlendirilmesi "Araştırma Uygulama İzinleri Başvuru ve Değerlendirme Sistemi" üzerinden 16.07.2024 tarihinden itibaren gerçekleştirilmektedir. Sisteme aşağıdaki adres üzerinden erişim sağlanmaktadır (Şekil 1).

<https://arastirmaizinleri.meb.gov.tr/>

Şekil 1 | Araştırma Uygulama İzni Başvuru Sistemi Erişim Adresi

Sistemde araştırmacılar T.C. Kimlik No ve e-Devlet Şifresi bilgileri ile “Başvuru” girişini kullanarak araştırma uygulama izni başvurularını yapabilmektedir. Araştırmanın niteliğine göre araştırmacılar sisteme gerekli bilgileri girmekte ve belgeleri yüklemektedir. Araştırma başvuru süreci tamamlandığında sistem tarafından başvuru numarası oluşturulmaktadır. Araştırmacı sistem üzerinden başvurusunun durumunu görebilmektedir. Tamamlanan başvurular, Bakanlık ilgili merkez birimleri veya ilgili il millî eğitim müdürlüklerine sistem tarafından yönlendirilmektedir. Birim yetkilileri MEBBİS Kullanıcı bilgileri ile “Değerlendirme” girişini kullanarak başvuruları belirlenen kriterlere göre değerlendirmektedir.

Hem araştırmacılar hem de birim yetkilileri “Görüş ve Öneri Bildir” bölümünden işleyişe ilişkin görüş sunabilmektedir. Sunulan görüş ve öneriler Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından incelenmektedir. Araştırma uygulama izinleri sürecinde yapılan düzenlemeler ve tasarlanan sistem sayesinde;

- Araştırmacı, üniversite ve birimler ile yapılan resmî yazışmalara son verilmiş,
- Süreçte görev alan birimlerin görev, yetki ve sorumlulukları ortaya koyulmuş,
- Sistemde yetkilendirilen roller belirlenmiş,
- Araştırma uygulama izinlerinin incelemesinde dikkat edilecek kriterler hazırlanmış,
- Başvuruların ilgili birimlere yönlendirilmesinde, araştırmaların örneklem/çalışma gruplarına göre standartlar getirilmiş,
- Araştırmaların reddedilme durumlarında birlik sağlamak amacıyla ret gerekçeleri ortaya koyulmuş,
- Araştırma uygulama süreçleri ve esasları belirlenmiş,
- Araştırmacının sorumlulukları açıklanmış,
- Araştırmacılara daha fazla hukuki sorumluluklar yüklenmiş,
- Zamanın daha etkili ve verimli kullanılması sağlanmıştır.

Araştırma uygulama izni başvurularının alınması ve değerlendirilmesi amacıyla geliştirilen sistem, araştırmalara ilişkin farklı kategorileri kapsayan verilerin düzenli bir biçimde toplanmasını mümkün kılmıştır. Söz konusu sistem aracılığıyla araştırmanın adı, başvuru şekli (bağımsız, üniversite, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, zorunlu eğitim kapsamındaki öğrenciler, il millî eğitim müdürlükleri), başvurunun niteliği (lisans bitirme, yüksek lisans tezi, doktora tezi, makale, bildiri, araştırma, proje), başvuru durumu (yeni kayıt, onay, ret, onay sürecinde, okul adları belirlenecek), araştırmanın konusu, anahtar kelimeler, veri toplama aracı, çalışma grubu, uygulama yapılacak MEB teşkilatı, kurum türü ve başvuruların ret gerekçeleri gibi pek çok değişken kayıt altına alınmaktadır.

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Eğitim Araştırmaları Daire Başkanlığının görev ve sorumlulukları arasında, araştırma uygulama izinlerine ilişkin başvuruların sistemde tanımlı değişkenler çerçevesinde belirli periyotlarla analiz edilmesi ve raporlanması da yer almaktadır. Bu çalışmada 16.07.2024 – 18.08.2025 tarihleri arasında sistem üzerinden yapılan toplam 24.810 başvuru sistemde yer alan değişkenler (örneğin konu ve alt konu alanı, başvuru şekli, örneklem/çalışma grubu, ret gerekçeleri) esas alınarak incelenmiştir.

Söz konusu periyodik analizler yalnızca mevcut başvuruların istatistiksel dağılımını ortaya koymakla sınırlı kalmamakta; aynı zamanda eğitim alanında Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde yürütülen araştırma eğilimlerini, hangi alanlara yoğunlaşma olduğunu ve farklı araştırmacı gruplarının sürece nasıl katkı sunduğunu da görünür kılmaktadır. Bu sayede gelecek dönemlerde politika geliştirme süreçlerine temel oluşturacak, uygulamaların iyileştirilmesine ve araştırma izin süreçlerinin daha etkin işletilmesine katkı sağlayacak somut verilerin elde edilmesi planlanmaktadır.

2. YÖNTEM

Bu raporda, **16.07.2024 – 18.08.2025** tarihleri arasında Araştırma Uygulama İzinleri Başvuru ve Değerlendirme Sistemi üzerinden alınan toplam 24.810 başvuru incelenmiştir. Başvurular; Başvuruların ret gerekçelerinin frekansları incelenerek en sık karşılaşılan gerekçeler belirlenmiştir.

- **Başvurunun Yapıldığı Ay,**
- **Başvuru Şekli** (akademisyenler ve öğrenciler, zorunlu eğitime devam eden öğrenciler, bağımsız araştırmacılar, kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşları temsilcileri, millî eğitim müdürlüklerine bağlı birim temsilcileri),
- **Nitelik** (yüksek lisans tezi, doktora tezi, lisans bitirme tezi, makale/bildiri, proje, araştırma, TÜBİTAK 2204 ve 4006 projeleri vb.),
- **Başvuru Durumu** (onaylandı, reddedildi, onay sürecinde, yeni kayıt, okul adları belirlenecek) değişkenleri esas alınarak analiz edilmiştir.

Ardından durumu “onaylandı” ve “okul adları belirlenecek” olan başvurular (14.802 başvuru) üzerinden daha ayrıntılı analiz yapılmıştır. Bu kapsamda; konu alanları (Şekil 2), her bir konuya ilişkin alt konu alanları (Ek-1), çalışma grupları ve kurum türleri bazında sistemde yer alan başvuruların dağılımı incelenmiştir. Başvuruların ret gerekçelerinin frekansları incelenerek en sık karşılaşılan gerekçeler belirlenmiştir.

Başvuru sistemindeki veriler araştırmacıların beyanına dayalı olarak yaptıkları kategori seçimleri üzerinden analiz edilmiştir. Araştırmacıların sunduğu bilgilerden elde edilen verilerin analizinde betimsel istatistiksel yöntemler kullanılmış, frekans (f) ve yüzde (%) değerleri hesaplanmıştır. Veri çözümleme sürecinde tüm hesaplamalar ve grafik (şekil) için R programı kullanılmıştır.

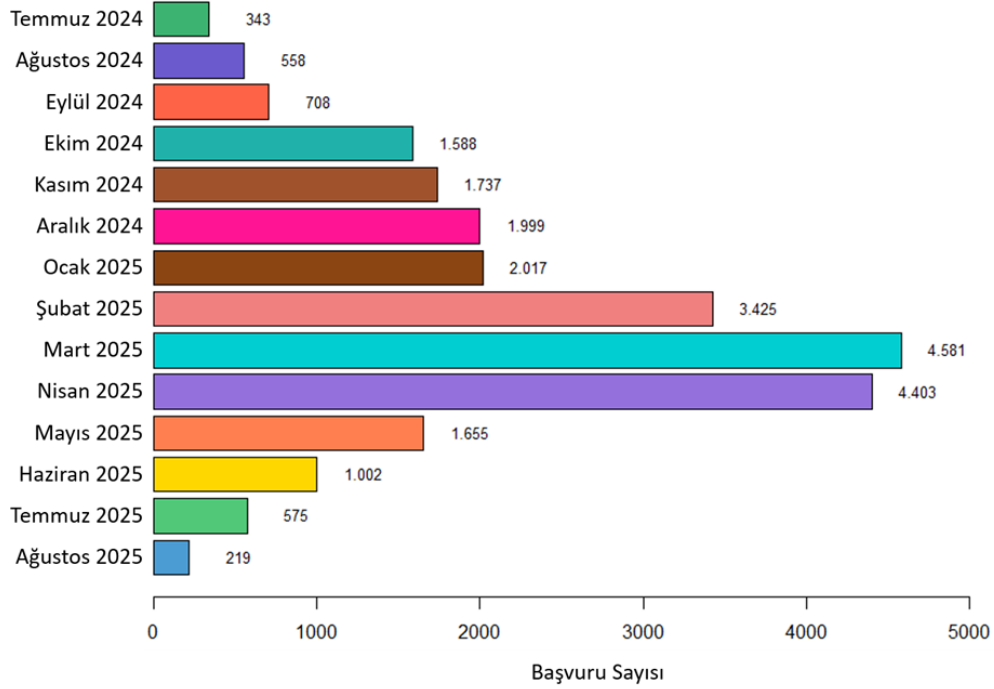
Şekil 2 | Başvuru Konu Alanları

3. BULGULAR

Bu bölümde Araştırma Uygulama İzinleri Başvuru ve Değerlendirme Sistemi üzerinden elde edilen verilerin çeşitli değişkenlere göre analiz edilmesiyle elde edilen bulgular paylaşılmış, yapılandırılmıştır. Bu kapsamda öncelikle başvuruların aylara göre dağılımı ele alınmış, ardından başvuru şekilleri ve nitelikleri incelenmiştir. Daha sonra başvuru durumlarına ilişkin bulgulara yer verilmiş, onaylanan ve okul adları belirlenecek başvuruların konu alanlarına ve alt konu alanlarına göre dağılımı değerlendirilmiştir. Devamında ise onaylanan ve okul adları belirlenecek başvuruların araştırmanın yürütüldüğü örneklem/çalışma gruplarına ve kurum türlerine göre dağılımı ortaya koyulmuştur. Böylece başvurular bütüncül bir biçimde analiz edilmiştir.

3.1. Başvuruların Yapıldıkları Aylara Göre Dağılımı

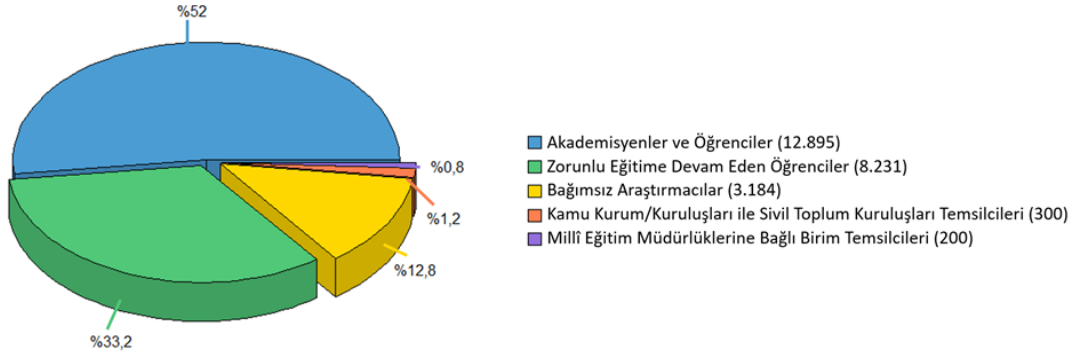
Başvuruların yapıldıkları aylara göre dağılımı Şekil 3'te sunulmuştur. Burada başvuruların aylara göre dağılımında önemli dalgalanmalar olduğu görülmektedir. 2024 yılının ikinci yarısında başvuru sayıları görece düşük seviyelerde seyretmiş, Temmuz 2024'te 343 başvuru ile en düşük düzey kaydedilmiştir. Ancak Ekim (1.588 başvuru), Kasım (1.737 başvuru) ve Aralık 2024'te (1.999 başvuru) başvurularda artış yaşanmış, 2025 yılı Ocak ayında bu sayı 2.017'ye ulaşmıştır. Kasım, Aralık ve Ocak aylarında gözlenen artışın TÜBİTAK proje başvurularının yoğunlaştığı dönemle ilişkili olduğu değerlendirilmektedir. 2025 yılı Şubat ayında başvuru sayısı 3.425'e yükselmiş, Mart ayında 4.581 başvuru ile en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Nisan 2025'te de yüksek seyreden başvuru sayısında (4.403 başvuru) ancak Mayıs 2025'ten itibaren (1.655 başvuru) azalma başlamıştır. Haziran (1.002 başvuru), Temmuz (575 başvuru) ve Ağustos 2025'te (219 başvuru) ise başvurular yeniden düşük seviyelere gerilemiştir. Bu dağılım başvuruların özellikle yılın ilk çeyreğinde yoğunlaştığını ve Mart-Nisan aylarının başvuru sürecinde zirve dönemini oluşturduğunu göstermektedir.

Şekil 3 | Başvuruların Yapıldıkları Aylara Göre Dağılımı

3.2. Başvuru Şekline Göre Başvuruların Dağılımı

Şekil 4'te başvuru şekline göre başvuruların dağılımı gösterilmektedir. En büyük payı %52 ile akademisyenler ve öğrenciler oluştururken bunu %33,2 ile zorunlu eğitime devam eden öğrenciler izlemektedir. Bağımsız araştırmacılar %12,8'lik bir orana sahiptir. Kamu kurum/kuruluşları ile sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin oranı %1,2 iken millî eğitim müdürlüklerine bağlı birim temsilcilerinin oranı ise %0,8 olarak gözlenmiştir.

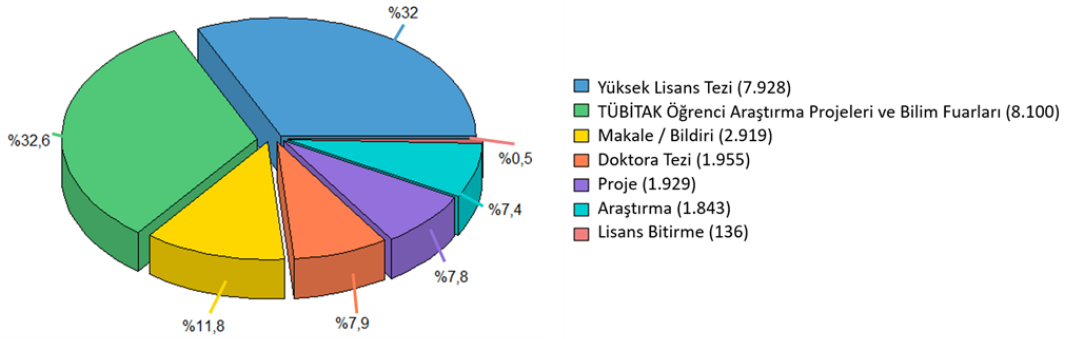

Şekil 4 | Başvuru Şekline Göre Başvuruların Dağılımı

3.3. Başvuruların Niteliklerine Göre Dağılımı

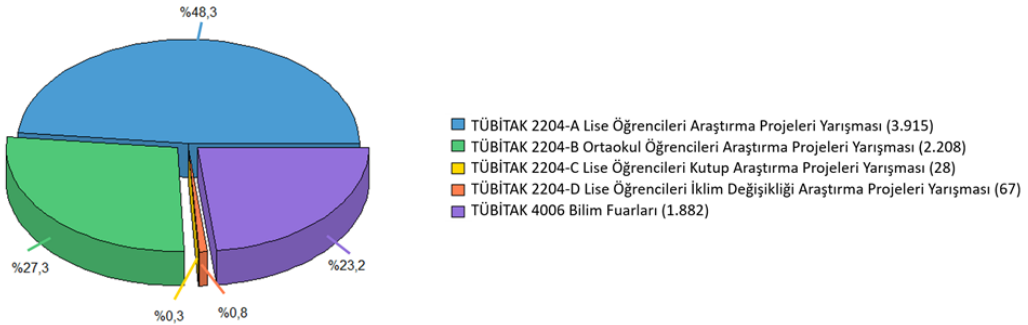
Başvuruların niteliklerine göre dağılımı Şekil 5'te sunulmaktadır. Şekil hazırlanırken TÜBİTAK 2204-A Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması, TÜBİTAK 2204-B Ortaokul Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması, TÜBİTAK 2204-C Lise Öğrencileri Kutup Araştırma Projeleri Yarışması, TÜBİTAK 2204-D Lise Öğrencileri İklim Değişikliği Araştırma Projeleri Yarışması ve TÜBİTAK 4006 Bilim Fuarları başvuruları birleştirilerek "TÜBİTAK Öğrenci Araştırma Projeleri ve Bilim Fuarları" başlığı altında değerlendirilmiştir.

En yüksek başvuru oranının %32,6 ile TÜBİTAK projelerinde, %32 ile yüksek lisans tezlerinde, ve %11,8 ile makale/bildiri çalışmalarında olduğu görülmektedir. Doktora tezleri (%7,9), projeler (%7,8), araştırma çalışmaları (%7,4) ve lisans bitirme çalışmaları (%0,5) ise daha düşük başvuru oranlarına sahiptir.

Şekil 5 | Başvuruların Niteliklerine Göre Dağılımı

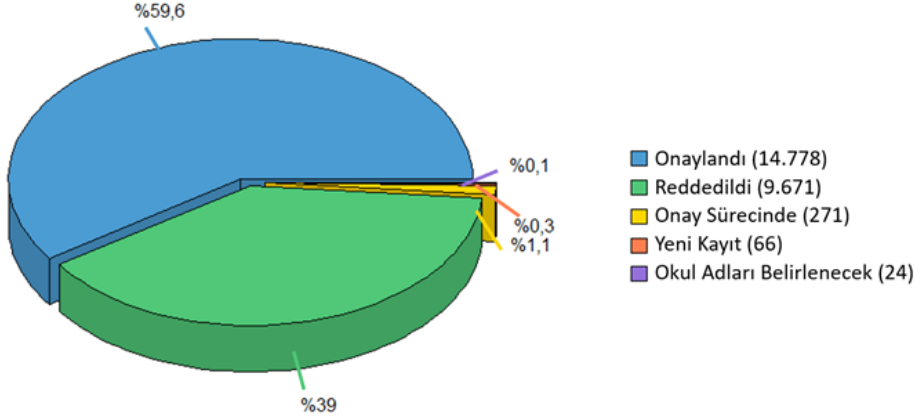
TÜBİTAK Öğrenci Araştırma Projeleri ve Bilim Fuarlarının türlere göre dağılımı ise Şekil 6'da gösterilmektedir. Başvuruların büyük çoğunluğunu %63 ile TÜBİTAK 2204-A Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması oluşturmaktadır. Bunu %35,5 ile TÜBİTAK 2204-B Ortaokul Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması takip etmektedir. Daha düşük oranlarda ise %1,1 ile TÜBİTAK 2204-D Lise Öğrencileri İklim Değişikliği Araştırma Projeleri Yarışması ve %0,5 ile TÜBİTAK 2204-C Lise Öğrencileri Kutup Araştırma Projeleri Yarışması yer almaktadır.

Şekil 6 | TÜBİTAK Öğrenci Araştırma Projeleri ve Bilim Fuarlarının Türlerine Göre Dağılımı

3.4. Başvuruların Durumlarına Göre Dağılımı

Sistemde yer alan başvuruların durumlarına (onay, ret, onay sürecinde, yeni kayıt, okul adları belirlenecek) göre dağılımı Şekil 7'de sunulmuştur. Başvuruların büyük çoğunluğu (%59,6) onaylanmış durumdadır. Bunu %39 oranıyla reddedilen başvurular izlemektedir. Onay sürecinde olan başvurular (%1,1), yeni kayıt durumundaki başvurular (%0,3) ve hâlihazırda onaylanmış olup uygulamanın yapılması için okul adları belirlenecek olan başvurular (%0,1) ise daha düşük oranlara sahiptir.

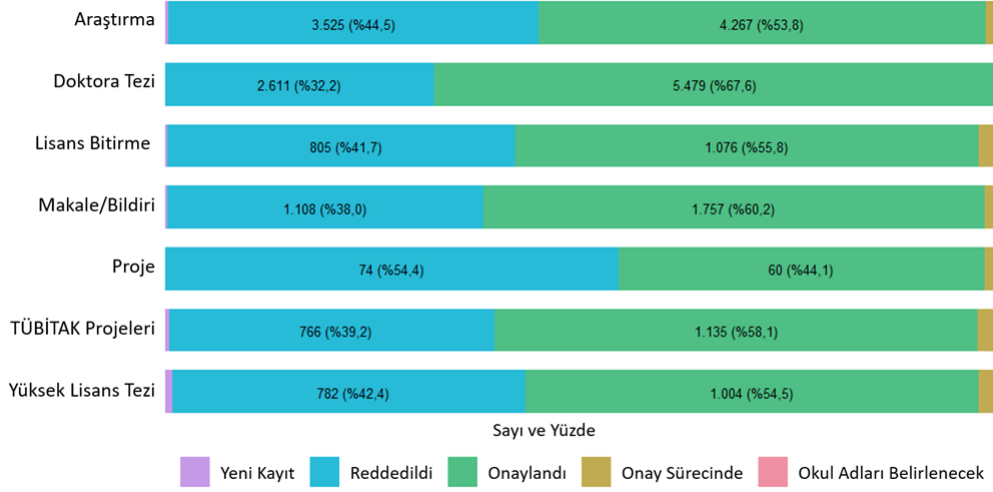

Şekil 7 | Başvuruların Durumlarına Göre Dağılımı

Şekil 8'de başvuru niteliklerinin başvuru durumlarına göre dağılımı gösterilmektedir. Araştırma başvurularının %53,8'i onaylanırken %44,5'i reddedilmiştir. Başvuru türleri arasında en yüksek onay oranı doktora tezlerinde görülmektedir; başvuruların %67,6'sı onaylanmış, %32,2'si reddedilmiştir. Buna karşılık en düşük onay oranı ise proje başvurularına aittir; bu gruba ait %54,4'lük ret oranı dikkat çekmektedir.

Proje başvurularını, yüksek ret oranı ile yüksek lisans tezleri (%42,4) ve lisans bitirme çalışmaları (%41,7) takip etmektedir. Makale/bildiri başvuruları %60,2 oranında onaylanırken TÜBİTAK projeleri ise %58,1 oranında onay almıştır.

Genel olarak değerlendirildiğinde tüm başvuru niteliklerinde onaylanan başvuruların oranı reddedilenlerden daha yüksek olmakla birlikte, en yüksek onay oranının doktora tezlerinde olduğu dikkat çekmektedir.

Şekil 8 | Başvuru Şekillerinin Başvuru Durumlarına Göre Dağılımı

3.5. Başvuruların Konu Alanına Göre Dağılımı

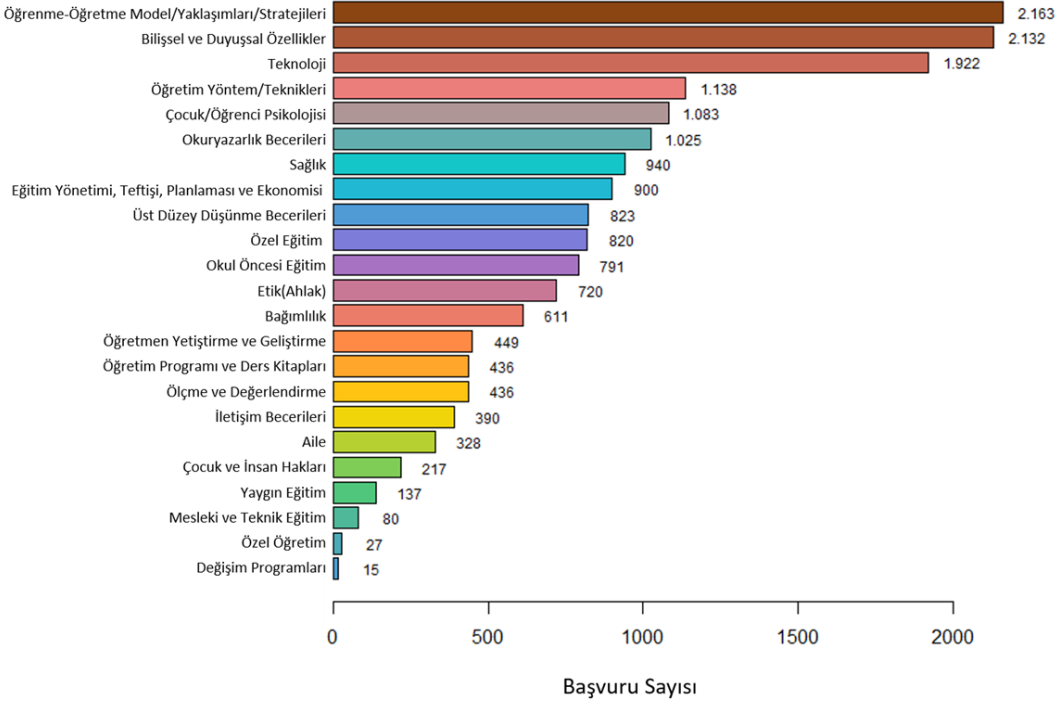
Durumu “onaylandı” ve hâlihazırda onaylanmış olup “okul adları belirlenecek” olan başvurular (14.802 başvuru) esas alınarak sistemde tanımlı 23 konu alanı ve 251 alt konu alanı (Ek-1) kapsamında araştırmacı beyanlarına dayalı ayrıntılı bir analiz gerçekleştirilmiştir. Araştırmalar konu alanlarına göre sınıflandırıldığında (Şekil 9) toplam başvuru sayısının sistemde kayıtlı başvuru sayısından daha yüksek olduğu (17.583 > 14.802) görülmektedir. Bu farklılık araştırmacıların başvuru sürecinde birden fazla konu alanını seçmelerine olanak tanınmasından kaynaklanmaktadır.

Başvuruların konu alanlarına göre dağılımı Şekil 9’da görülmektedir. Analiz sonuçlarına göre en fazla başvuru “Öğrenme-Öğretme Model/Yaklaşımları/Stratejileri” alanında yapılmıştır (2.163 başvuru). Bunu çok yakın bir oranla “Bilişsel ve Duyuşsal Özellikler” alanı takip etmektedir (2.132 başvuru). Üçüncü sırada ise “Teknoloji” konusu yer almaktadır (1.922 başvuru).

Diğer öne çıkan alanlar arasında “Çocuk/Öğrenci Psikolojisi” (1.083 başvuru), “Öğretim Yöntem/Teknikleri” (1.138 başvuru), “Okuryazarlık Becerileri” (1.025 başvuru), “Sağlık” (940 başvuru) ve “Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi” (900 başvuru) bulunmaktadır.

Daha düşük sayıda başvuru yapılan konular ise “Bağımlılık” (611 başvuru), “Aile” (328 başvuru), “Çocuk ve İnsan Hakları” (217 başvuru), “Yaygın Eğitim” (137 başvuru), “Mesleki ve Teknik Eğitim” (80 başvuru), “Değişim Programları” (15 başvuru) ve “Özel Öğretim” (27 başvuru) alanlarıdır.

Bu dağılım başvuruların büyük ölçüde öğrenme-öğretme stratejileri, bilişsel-duyuşsal gelişim, teknoloji ve öğrenci psikolojisi gibi eğitim ve öğretimin doğrudan niteliğini artırmaya yönelik alanlarda yoğunlaştığını göstermektedir. Daha sınırlı başvurular ise aile, insan hakları, bağımlılık ve mesleki-teknik eğitim gibi daha özel veya destekleyici alanlara yönelmiştir.

Şekil 9 | Başvuruların Konu Alanlarına Göre Dağılımı

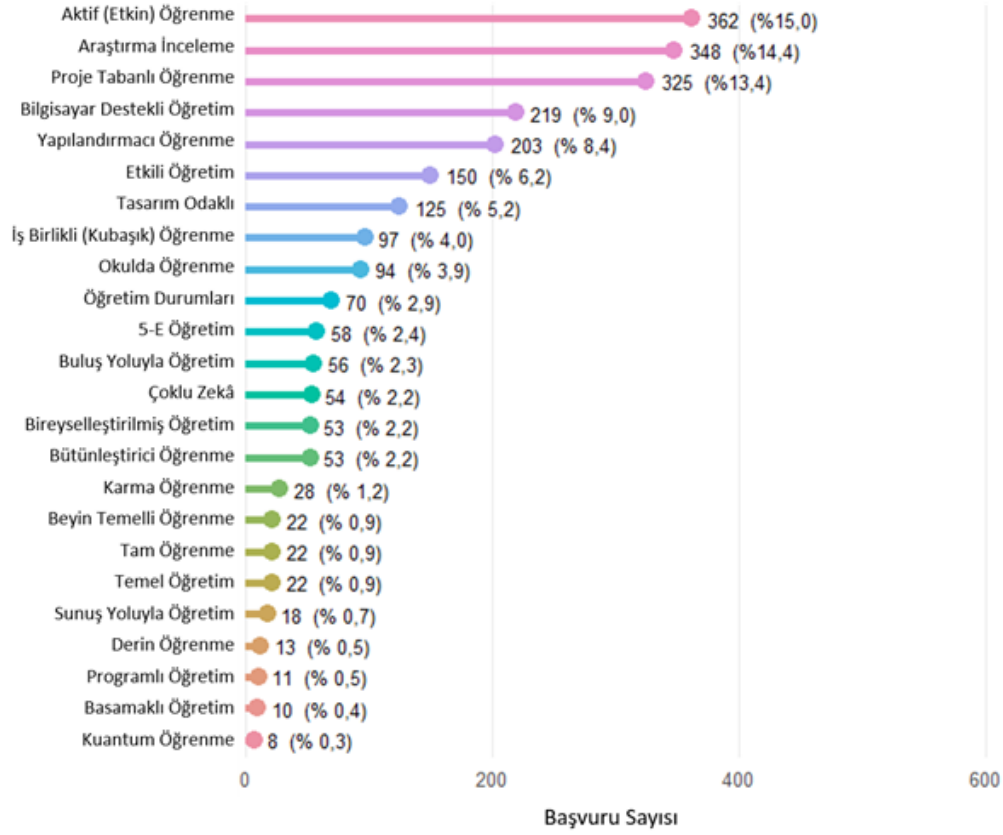
3.5.1. “Öğrenme-Öğretme Model/Yaklaşım/Stratejileri” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

“Öğrenme-Öğretme Model/Yaklaşım/Stratejileri” konulu başvuruların alt alanlara dağılımında dikkat çekici farklılıklar görülmektedir (Şekil 10). En fazla başvuru “Aktif (Etkin) Öğrenme” alanında yapılmış olup 362 başvuru ile ilk sırada yer almaktadır. Bunu “Araştırma İnceleme” (348 başvuru) ve “Proje Tabanlı Öğrenme” (325 başvuru) takip etmektedir. Orta düzeyde sıklığa sahip başvurular arasında “Bilgisayar Destekli Öğretim” (219 başvuru), “Yapılandırmacı Öğrenme” (203 başvuru) ve “Etkili Öğretim” (150 başvuru) öne çıkmaktadır.

Daha sınırlı sayıda başvurular ise “Tasarım Odaklı Öğrenme” (125 başvuru), “İş Birlikli (Kubaşık) Öğrenme” (97 başvuru) ve “Okulda Öğrenme” (94 başvuru) gibi alanlarda yoğunlaşmıştır. Daha düşük düzeyde kalan başvurular arasında “Öğretim Durumları” (70 başvuru), “5E Öğretim Modeli” (58 başvuru) ve “Buluş Yoluyla Öğretim” (56 başvuru) yer almaktadır.

En az başvuru yapılan alt alanlar ise “Sunuş Yoluyla Öğretim” (18 başvuru), “Derin Öğrenme” (13 başvuru), “Programlı Öğretim” (11 başvuru), “Basamaklı Öğretim” (10 başvuru) ve “Kuantum Öğrenme” (8 başvuru) alanları olmuştur.

Genel olarak dağılım başvuruların daha çok aktif öğrenme, araştırma inceleme ve proje tabanlı öğrenme gibi öğrenci merkezli yaklaşımlarda yoğunlaştığını; klasik veya alternatif öğretim modellerine yönelik başvuruların ise sınırlı düzeyde kaldığını göstermektedir.

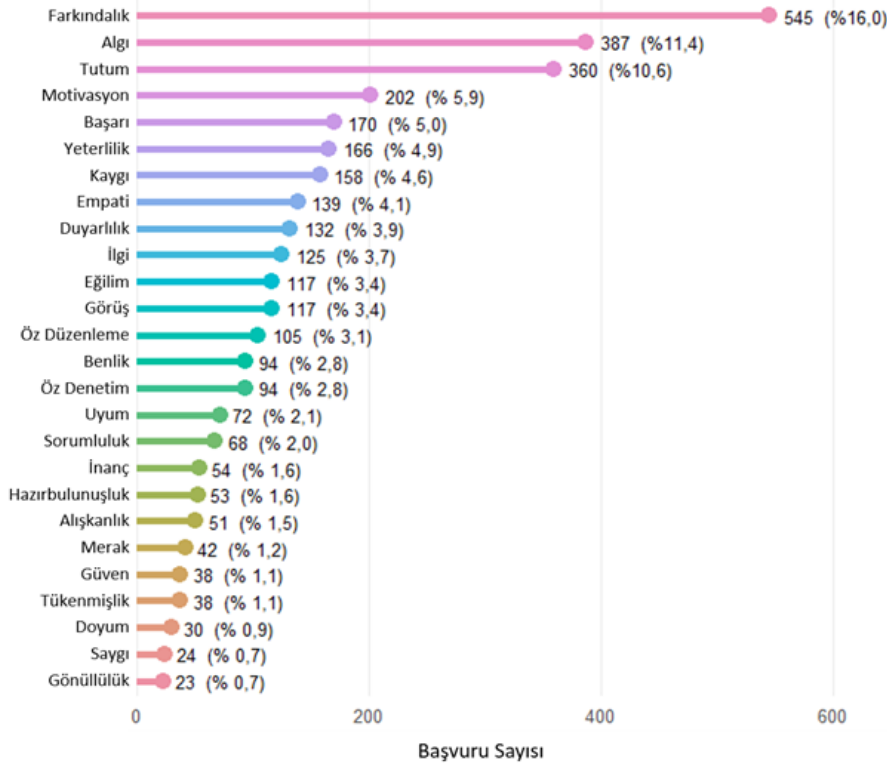
Şekil 10 | “Öğrenme-Öğretme Model/Yaklaşım/Stratejileri” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

3.5.2. “Bilişsel ve Duyuşsal Özellikler” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

“Bilişsel ve Duyuşsal Özellikler” konulu başvuruların alt konu alanlarına dağılımı incelendiğinde en fazla başvurunun “Farkındalık” alanında yapıldığı görülmektedir (545 başvuru) (Şekil 11). Bunu “Algı” (387 başvuru) ve “Tutum” (360 başvuru) konuları takip etmektedir. Ayrıca “Motivasyon” (202 başvuru), “Başarı” (170 başvuru), “Yeterlilik” (166 başvuru) ve “Kaygı” (158 başvuru) gibi öğrenme sürecini doğrudan etkileyen alanlarda da görece yüksek sayıda başvuru bulunmaktadır.

Buna karşılık daha sınırlı sayıda başvurunun yapıldığı alt alanlar arasında “Doyum” (30 başvuru), “Saygı” (24 başvuru) ve “Gönüllülük” (23 başvuru) yer almaktadır. Ayrıca “Tükenmişlik” ve “Güven” (Otuz sekizer başvuru) gibi bazı önemli konular da görece düşük düzeyde temsil edilmiştir.

Genel olarak dağılım başvuruların büyük ölçüde farkındalık, algı, tutum ve motivasyon gibi bireyin öğrenme ve davranışsal süreçlerini şekillendiren temel bilişsel-duyuşsal boyutlarda yoğunlaştığını, değerler ve kişisel eğilimlere yönelik konularda ise daha az başvuru yapıldığını göstermektedir.

Şekil 11 | “Bilişsel ve Duyuşsal Özellikler” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

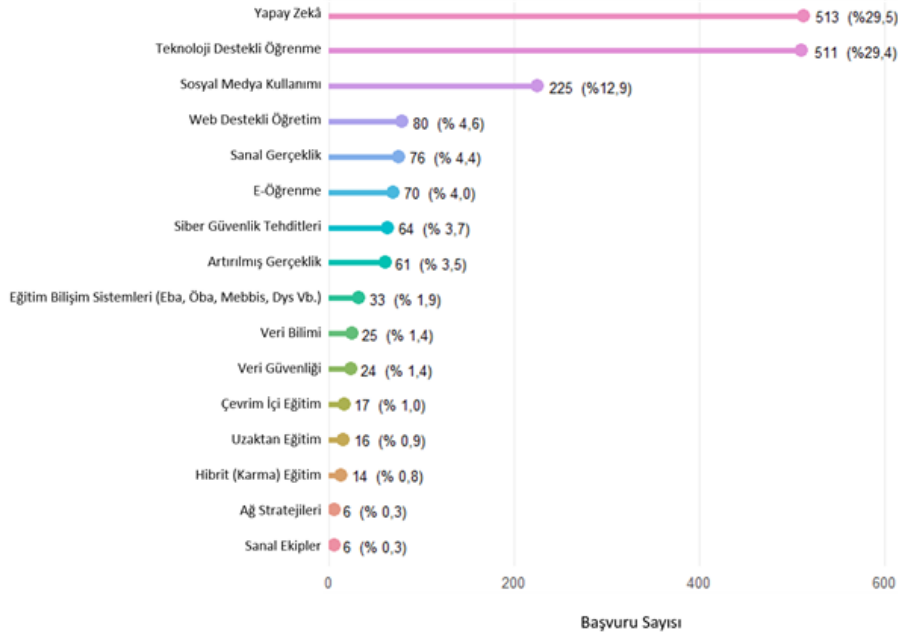
3.5.3. “Teknoloji” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

“Teknoloji” alanında en fazla başvuru “Yapay Zekâ” (513 başvuru) ve “Teknoloji Destekli Öğrenme” (511 başvuru) alt alanlarında yapılmış olup bu iki konu başvuruların neredeyse üçte ikisini oluşturmaktadır. Bunu “Sosyal Medya Kullanımı” (225 başvuru) alanında yapılmış olan başvurular takip etmektedir (Şekil 12).

Orta sıklıkta başvurular “Web Destekli Öğretim” (80 başvuru), “Sanal Gerçeklik” (76 başvuru), “E-Öğrenme” (70 başvuru), “Siber Güvenlik Tehditleri” (64 başvuru) ve “Artırılmış Gerçeklik” (61 başvuru) gibi teknoloji tabanlı öğrenme ve güvenlik odaklı alanlarda yoğunlaşmıştır.

Daha sınırlı başvurular ise “Eğitim Bilişim Sistemleri (EBA, ÖBA, Mebbis, DYS vb.)” (33 başvuru), “Veri Bilimi” (25 başvuru), “Veri Güvenliği” (24 başvuru), “Çevrim İçi Eğitim” (17 başvuru) ve “Uzaktan Eğitim” (16 başvuru) gibi alanlarda yer almaktadır. En düşük başvuru sayıları ise “Hibrit (Karma) Eğitim” (14 başvuru), “Ağ Stratejileri” (6 başvuru) ve “Sanal Ekipler” (6 başvuru) konularında görülmüştür.

Genel olarak dağılım başvuruların büyük ölçüde yapay zekâ ve teknoloji destekli öğrenmeye odaklandığını, artırılmış/sanal gerçeklik ve siber güvenlik gibi yenilikçi alanların da dikkat çektiğini; ağ stratejileri ve sanal ekipler gibi konuların ise sınırlı düzeyde ilgi gördüğünü ortaya koymaktadır.

Şekil 12 | “Teknoloji” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

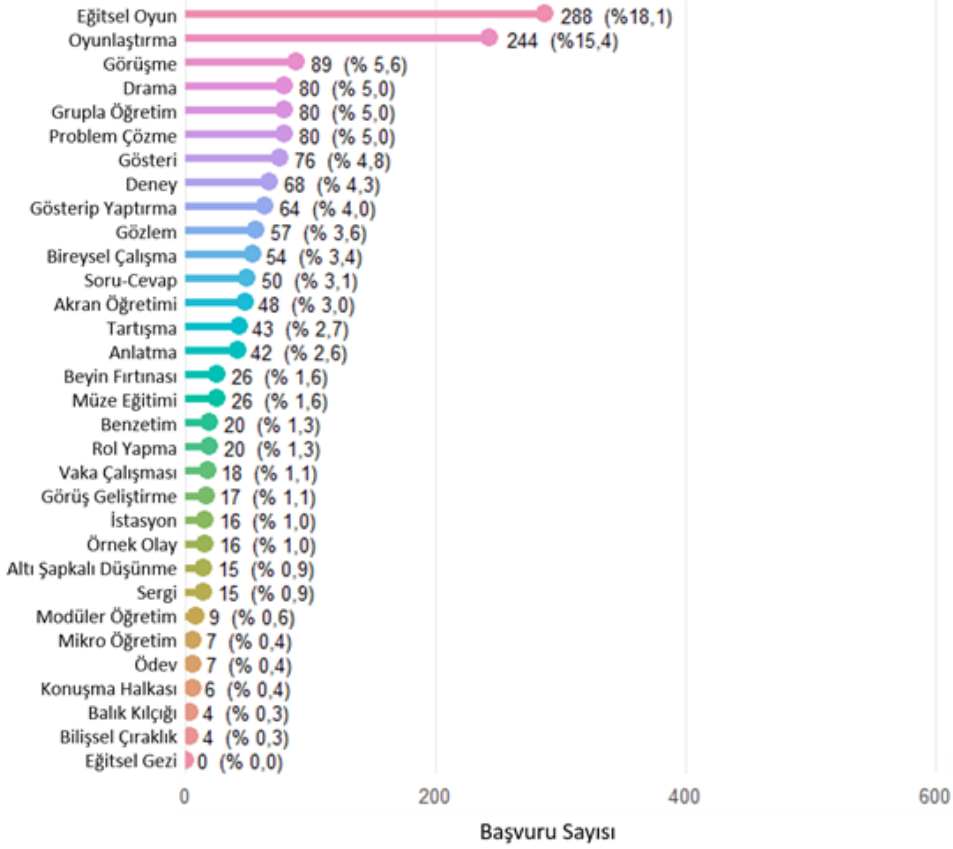
3.5.4. “Öğretim Yöntem/Teknikleri” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

Şekil 13 incelendiğinde “Öğretim Yöntem/Teknikleri” konulu başvuruların alt alanlara göre oldukça çeşitlilik gösterdiği ancak belirli yöntemlerde yoğunlaştığı görülmektedir.

En fazla başvuru “Eğitsel Oyun” yöntemi üzerine yapılmış olup 288 başvuru ile ilk sıradadır. Bunu “Oyunlaştırma” (244 başvuru) alanında yapılan başvurular takip etmektedir. Orta düzeyde başvuruların yoğunlaştığı alanlar arasında “Görüşme” (89 başvuru), “Drama” (80 başvuru), “Grupla Öğretim” (80 başvuru) ve “Problem Çözme” (80 başvuru) öne çıkmaktadır. Ayrıca “Gösteri” (76 başvuru) ve “Deney” (68 başvuru) gibi uygulamalı yöntemlere yönelik başvuruların görece sıklıkla dikkat çekmektedir.

Daha sınırlı sayıda başvuru alan yöntemler arasında “Bireysel Çalışma” (54 başvuru), “Soru-Cevap” (50 başvuru), “Akran Öğretimi” (48 başvuru) ve “Tartışma” (43 başvuru) yer almaktadır. En düşük başvuru sayıları ise “Mikro Öğretim” ve “Ödev” (Yedişer başvuru), “Konuşma Halkası” (6 başvuru), “Balık Kılçığı” (4 başvuru) ve “Bilişsel Çıracılık” (4 başvuru) gibi yöntemlerde görülmüştür.

Genel olarak dağılım öğretim yöntemlerine yönelik başvuruların daha çok oyun, drama, problem çözme ve uygulamalı teknikler üzerinde yoğunlaştığını; mikro öğretim, bilişsel çıracılık veya eğitsel gezi gibi yöntemlere ise sınırlı düzeyde ilgi gösterildiğini ortaya koymaktadır.

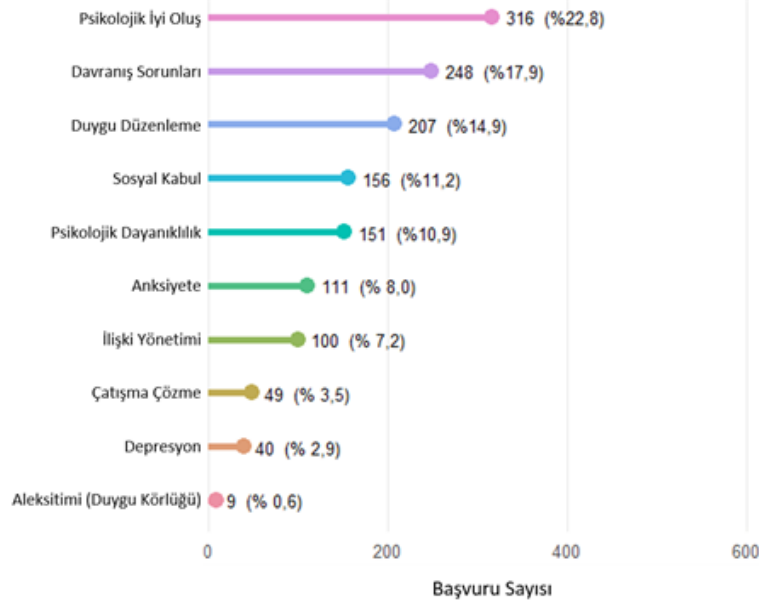
Şekil 13 | “Öğretim Yöntem/Teknikleri” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

3.5.5. “Çocuk/Öğrenci Psikolojisi” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

“Çocuk/Öğrenci Psikolojisi” konulu başvuruların alt alanlarda farklı yoğunluklarda toplandığı görülmektedir (Şekil 14). En fazla başvuru “Psikolojik İyi Oluş” konusunda yapılmış olup 316 başvuru ile bu alt alan başvuru yapılan alt alanlar arasında ilk sıradadır. Bunu “Davranış Sorunları” (248 başvuru) ve “Duygu Düzenleme” (207 başvuru) konuları takip etmektedir. Orta düzeyde başvuru yapılan alanlar arasında “Sosyal Kabul” (156 başvuru), “Psikolojik Dayanıklılık” (151 başvuru), “Anksiyete” (111 başvuru) ve “İlişki Yönetimi” (100 başvuru) öne çıkmaktadır.

Daha az başvuru alan konular ise “Çatışma Çözme” (49 başvuru) ve “Depresyon” (40 başvuru) olmuştur. “Aleksitimi (Duygu Körlüğü)” alanında ise hiç başvuru kaydedilmemiştir.

Genel olarak dağılım başvuruların daha çok psikolojik iyi oluş, davranış sorunları ve duygu düzenleme gibi çocukların psikososyal gelişimini doğrudan etkileyen alanlarda yoğunlaştığını; depresyon, çatışma çözme ve aleksitimi gibi konulara ise sınırlı düzeyde ilgi gösterildiğini ortaya koymaktadır.

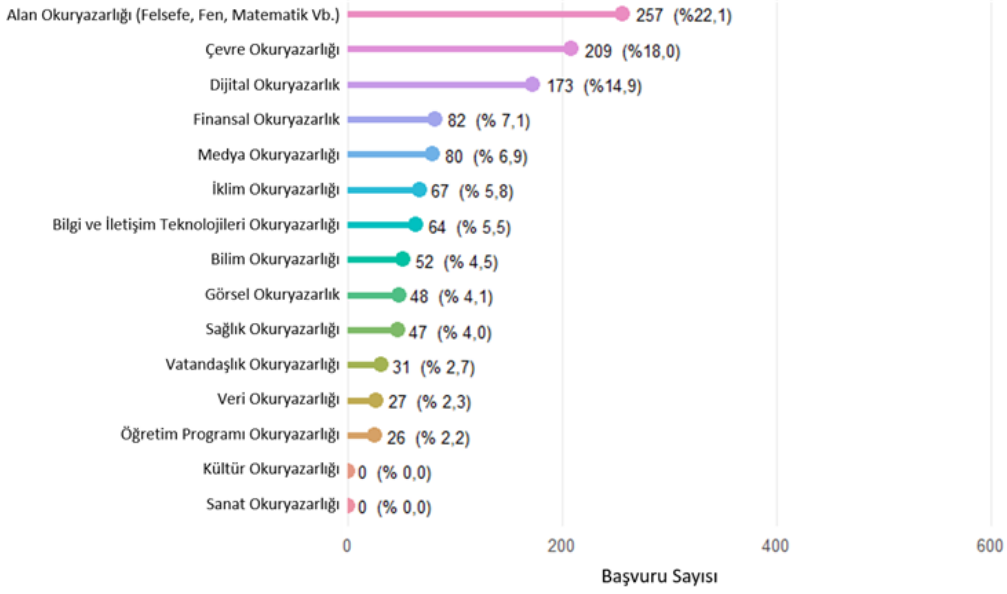
Şekil 14 | “Çocuk/Öğrenci Psikolojisi” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

3.5.6. “Okuryazarlık Becerileri” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

Şekil 15 incelendiğinde “Okuryazarlık Becerileri” konulu başvuruların alt alanlara göre dağılımında farklı yoğunluklar olduğu göze çarpmaktadır. En fazla başvuru “Alan Okuryazarlığı (Felsefe, Fen, Matematik vb.)” alanında yapılmış olup bu alt alan 257 başvuru ile ilk sırada yer almaktadır. Bunu “Çevre Okuryazarlığı” (209 başvuru) ve “Dijital Okuryazarlık” (173 başvuru) takip etmektedir. Orta düzeyde başvuruların yapıldığı konular arasında “Finansal Okuryazarlık” (82 başvuru), “Medya Okuryazarlığı” (80 başvuru), “İklim Okuryazarlığı” (67 başvuru) ve “Bilgi ve İletişim Teknolojileri Okuryazarlığı” (64 başvuru) öne çıkmaktadır.

Daha sınırlı başvurular “Bilim Okuryazarlığı” (52 başvuru), “Görsel Okuryazarlık” (48 başvuru), “Sağlık Okuryazarlığı” (47 başvuru) ve “Vatandaşlık Okuryazarlığı” (31 başvuru) konularında yapılmıştır. En az başvuru ise “Öğretim Programı Okuryazarlığı” (26 başvuru) yapılmış olup “Kültür Okuryazarlığı” ve “Sanat Okuryazarlığı” alanlarında başvuru kaydedilmemiştir.

Genel olarak dağılım başvuruların daha çok alan, çevre ve dijital okuryazarlık gibi güncel ve temel alanlarda yoğunlaştığını; sanat, kültür ve öğretim programı okuryazarlığı gibi alt alanlarda ise düşük düzeyde kaldığını göstermektedir.

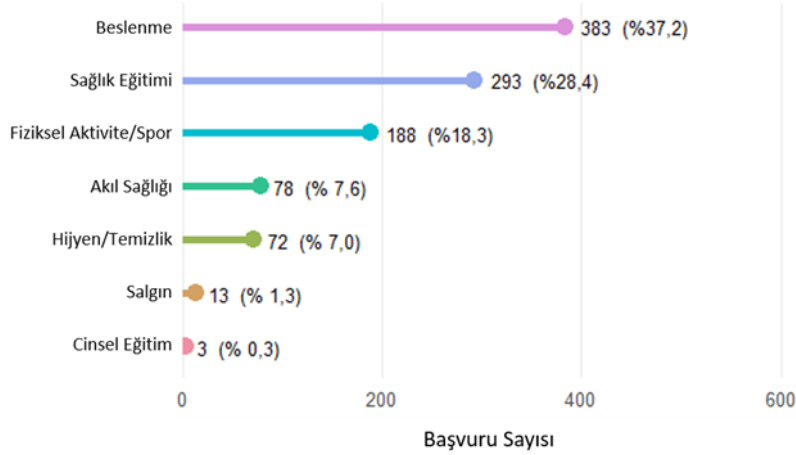

Şekil 15 | “Okuryazarlık Becerileri” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

3.5.7. “Sağlık” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

Şekil 16 incelendiğinde “Sağlık” alanında en fazla başvurunun “Beslenme” (383 başvuru) alt alanında alanında yapılmış olduğu görülmektedir. Bunu “Sağlık Eğitimi” (293 başvuru) ve “Fiziksel Aktivite/Spor” (188 başvuru) takip etmektedir. Orta düzeyde başvurular arasında “Akıl Sağlığı” (78 başvuru) ve “Hijyen/Temizlik” (72 başvuru) öne çıkmaktadır. Daha sınırlı başvurular ise “Salgın” (13 başvuru) ve “Cinsel Eğitim” (3 başvuru) konularında yapılmıştır.

Genel olarak dağılım sağlık konulu başvuruların büyük ölçüde beslenme, sağlık eğitimi ve spor/aktivite alanlarına yoğunlaştığını; salgın ve cinsel eğitim gibi konuların ise çok sınırlı düzeyde ilgi gördüğünü ortaya koymaktadır.

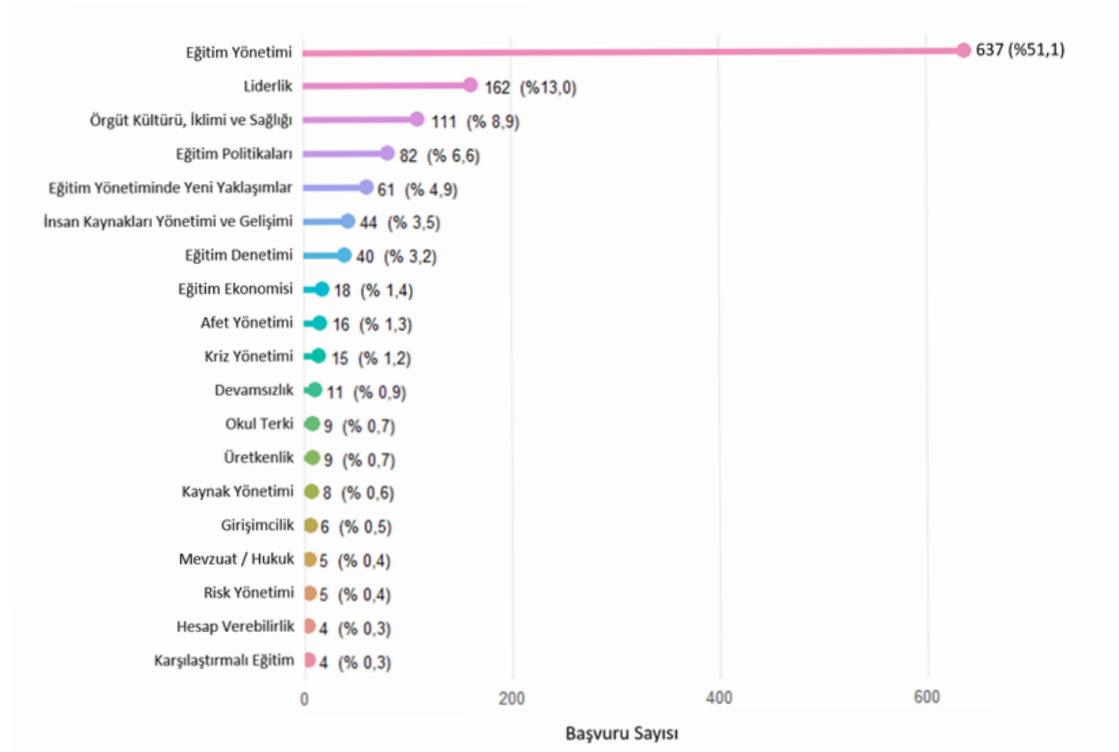
Şekil 16 | “Sağlık” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

3.5.8. “Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

Şekil 17 incelendiğinde, “Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi” konulu başvuruların alt alanlara göre dağılımında belirgin farklılıklar görülmektedir. En fazla başvuru “Eğitim Yönetimi” alanında yapılmıştır (637 başvuru). Bunu “Liderlik” (162 başvuru) ve “Örgüt Kültürü, İklimi ve Sahiplik” (111 başvuru) konuları takip etmektedir. Orta düzeyde başvuru yapılan diğer alanlar arasında “Eğitim Politikaları” (82 başvuru) ve “Eğitim Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar” (61 başvuru) yer almaktadır.

Daha sınırlı sayıda başvurunun yapıldığı alt alanlarda ise “Eğitim Denetimi” (40 başvuru), “İnsan Kaynakları Yönetimi ve Gelişimi” (44 başvuru), “Eğitim Ekonomisi” (18 başvuru), “Afet Yönetimi” (16 başvuru) ve “Kriz Yönetimi” (15 başvuru) öne çıkmaktadır. Bunun dışında kalan konular –örneğin “Karşılaştırmalı Eğitim” (4 başvuru), “Hesap Verebilirlik” (4 başvuru) ve “Risk Yönetimi” (5 başvuru)– oldukça sınırlı düzeyde temsil edilmiştir.

Genel olarak dağılım başvuruların büyük oranda eğitim yönetimi ve liderlik gibi merkezî alanlarda yoğunlaştığını eğitim ekonomisi, insan kaynakları ve denetim gibi alanların orta düzeyde; karşılaştırmalı eğitim, hesap verebilirlik ve risk yönetimi gibi alt alanların ise oldukça düşük düzeyde başvuru aldığına işaret etmektedir.

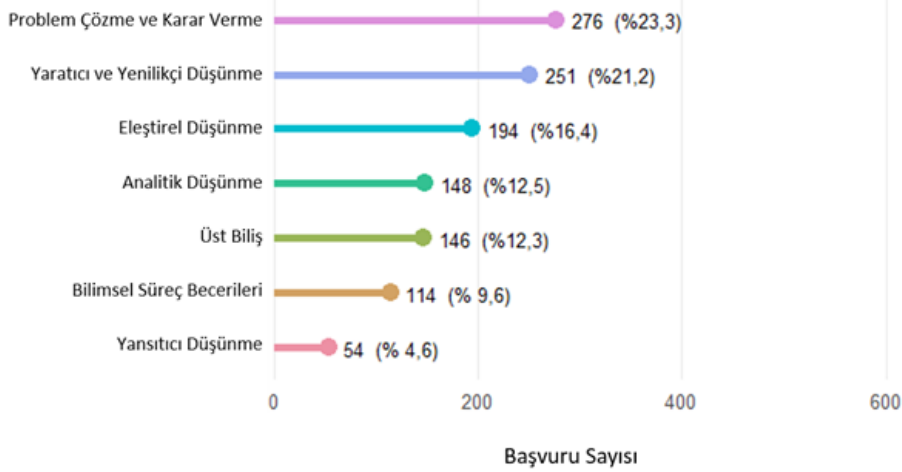

Şekil 17 | “Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

3.5.9. “Üst Düzey Düşünme Becerileri” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

“Üst Düzey Düşünme Becerileri” konulu başvuruların alt alanlara göre dağılımında fazla başvuru alan bazı alt alanların olduğu görülmektedir (Şekil 18). En fazla başvuru “Problem Çözme ve Karar Verme” alanında yapılmış olup bu alt alana ilişkin 276 başvuru yapılmıştır. Bunu “Yaratıcı ve Yenilikçi Düşünme” (251 başvuru) takip etmektedir. Orta sıklıkta yapılmış başvurular arasında “Eleştirel Düşünme” (194 başvuru), “Analitik Düşünme” (148 başvuru) ve “Üst Biliş” (146 başvuru) öne çıkmaktadır. Daha sınırlı başvurular ise “Bilimsel Süreç Becerileri” (114 başvuru) ve “Yansıtıcı Düşünme” (54 başvuru) alanlarında yapılmıştır.

Genel olarak dağılım araştırmaların büyük ölçüde problem çözme, karar verme ve yaratıcı düşünme üzerine yoğunlaştığını; yansıtıcı düşünme gibi daha özel alt alanlarda ise sınırlı başvuru yapıldığını göstermektedir.

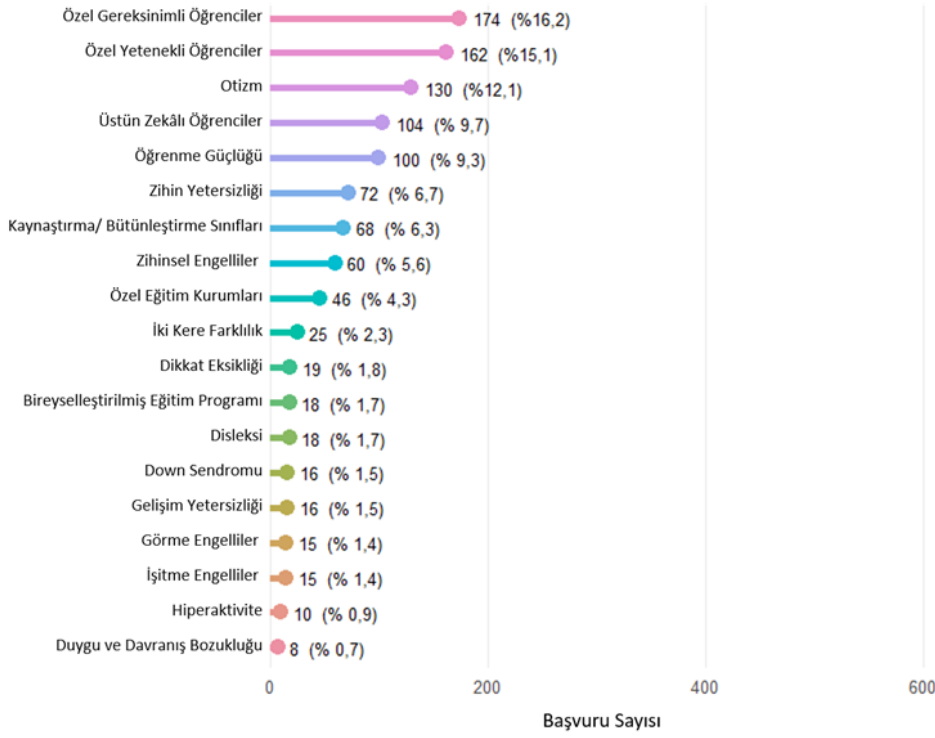
Şekil 18 | “Üst Düzey Düşünme Becerileri” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

3.5.10. “Özel Eğitim” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

“Özel Eğitim” konusunda en fazla başvuru “Özel Gereksinimli Öğrenciler” (174 başvuru) ve “Özel Yetenekli Öğrenciler” (162 başvuru) üzerine yapılmıştır. Bunları “Otizm” (130 başvuru) ve “Üstün Zekâlı Öğrenciler” (104 başvuru) alt konularında yapılmış başvurular takip etmektedir. Orta sıklıkta başvuru alan alt alanlar arasında “Öğrenme Güçlüğü” (100 başvuru), “Zihin Yetersizliği” (72 başvuru) ve “Kaynaştırma/Bütünleştirme Sınıfları” (68 başvuru) öne çıkmaktadır (Şekil 19).

Daha sınırlı başvurular ise “Zihinsel Engelliler” (60 başvuru), “Özel Eğitim Kurumları” (46 başvuru) ve “İki Kez Farklılık” (25 başvuru) gibi konularda yapılmıştır. En düşük başvuru alan alt konular arasında “Dikkat Eksikliği” (19 başvuru), “Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı” (18 başvuru), “Disleksi” (18 başvuru), “Down Sendromu” (16 başvuru), “Gelişim Yetersizliği” (16 başvuru), “Görme Engelliler” (15 başvuru), “İşitme Engelliler” (15 başvuru), “Hiperaktivite” (10 başvuru) ve “Duygu ve Davranış Bozukluğu” (8 başvuru) yer almaktadır.

Genel olarak dağılım özel eğitim konulu başvuruların büyük ölçüde özel gereksinimli ve özel yetenekli öğrenciler, otizm ve üstün zekâlı bireyler üzerine yoğunlaştığını; dikkat eksikliği, duygu-davranış bozukluğu, gelişim veya duysal yetersizlikler gibi alanlarda ise görece sınırlı düzeyde başvuru yapıldığını göstermektedir.

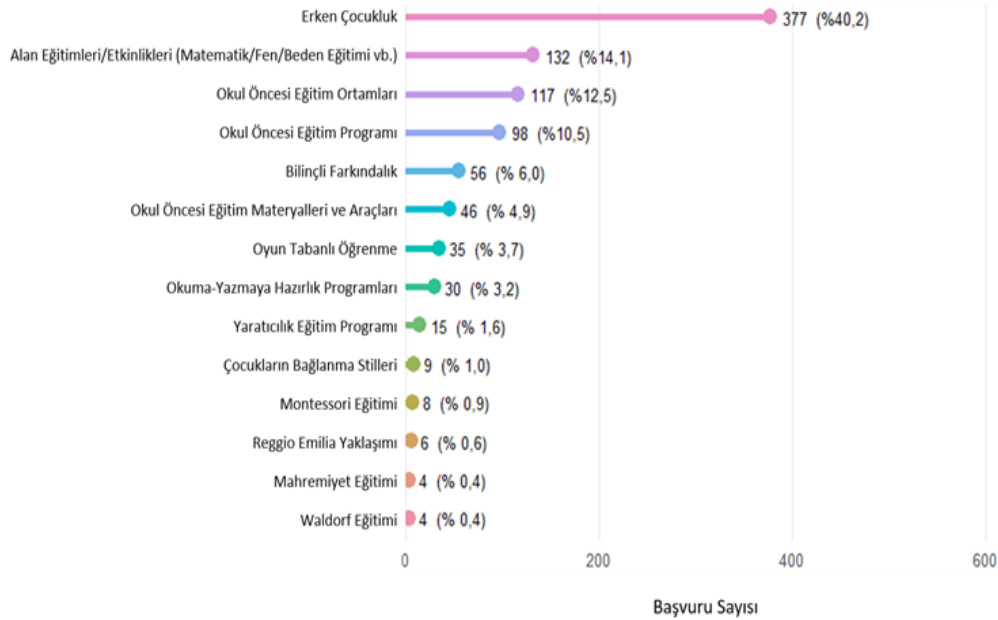
Şekil 19 | “Özel Eğitim” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

3.5.11. “Okul Öncesi Eğitim” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

“Okul Öncesi Eğitim” konulu başvuruların alt konu alanlarına göre dağılımında belirli alanlarda yoğunlaşmalar olduğu görülmektedir (Şekil 20). En fazla başvuru “Erken Çocukluk” alanında yapılmış olup 377 başvuru ile bu alt alan ilk sırada yer almaktadır. Bunu “Alan Eğitimi/ Etkinlikler (Matematik, Fen, Beden Eğitimi vb.)” (132 başvuru) ve “Okul Öncesi Eğitim Ortamları” (117 başvuru) takip etmektedir. Orta sıklıkta başvurular “Okul Öncesi Eğitim Programı” (98 başvuru), “Bilinçli Farkındalık” (56 başvuru) ve “Okul Öncesi Eğitim Materyalleri ve Araçları” (46 başvuru) gibi alanlarda yoğunlaşmıştır.

Daha sınırlı başvurular ise “Oyun Tabanlı Öğrenme” (35 başvuru), “Okuma Yazmaya Hazırlık Programları” (30 başvuru) ve “Yaratıcılık Eğitim Programı” (15 başvuru) konularında görülmektedir. En az başvuru yapılan alt alanlar arasında ise “Çocukların Bağlanma Stilleri” (9 başvuru), “Montessori Eğitimi” (8 başvuru), “Reggio Emilia Yaklaşımı” (6 başvuru), “Mahremiyet Eğitimi” (4 başvuru) ve “Waldorf Eğitimi” (4 başvuru) yer almaktadır.

Genel olarak dağılım başvuruların büyük ölçüde erken çocukluk dönemi ve okul öncesi eğitim ortamları/programlarına odaklandığını; alternatif pedagojik yaklaşımlar (Montessori, Reggio Emilia, Waldorf) ve mahremiyet eğitimi gibi alanlarda ise sınırlı düzeyde başvuru bulunduğunu göstermektedir.

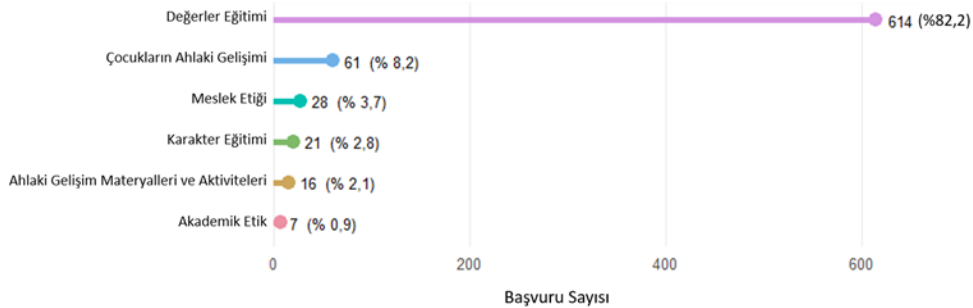

Şekil 20 | “Okul Öncesi Eğitim” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

3.5.12. “Etik (Ahlak)” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

“Etik (Ahlak)” konulu başvuruların alt alanlara göre dağılımında tek bir alt konunun açık şekilde öne çıktığı görülmektedir (Şekil 21). En fazla başvuru “Değerler Eğitimi” alanında yapılmış olup 614 başvuru ile “Etik (Ahlak)” konulu tüm başvuruların büyük çoğunluğunu oluşturmaktadır. Bunu görece düşük sayılarla “Çocukların Ahlaki Gelişimi” (61 başvuru) ve “Meslek Etiği” (28 başvuru) takip etmektedir. Daha sınırlı düzeyde başvurular ise “Karakter Eğitimi” (21 başvuru), “Ahlaki Gelişim Materyalleri ve Aktiviteleri” (16 başvuru) ve “Akademik Etik” (7 başvuru) alt alanlarında yapılmıştır.

Genel olarak dağılım çalışmalarının çok büyük ölçüde değerler eğitimi odaklı olduğunu; diğer etik konularına ise sınırlı düzeyde ilgi gösterildiğini ortaya koymaktadır.

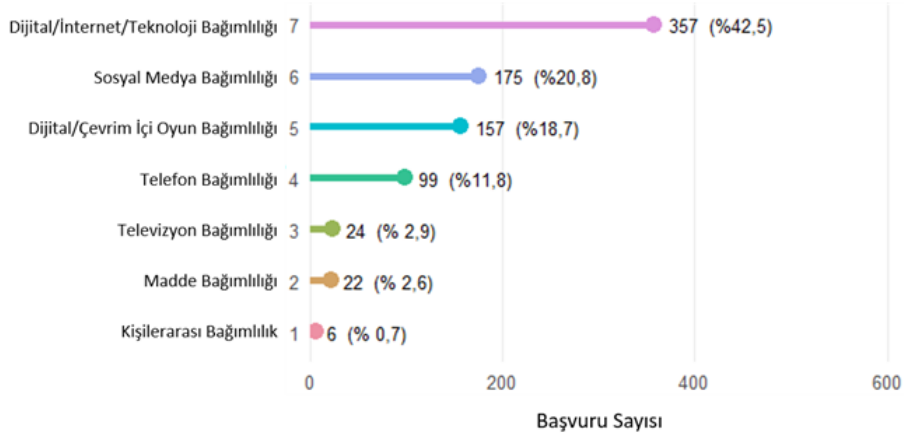
Şekil 21 | “Etik (Ahlak)” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

3.5.13. “Bağımlılık” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

“Bağımlılık” konulu başvurular incelendiğinde en fazla başvurunun “Dijital/İnternet/Teknoloji Bağımlılığı” alanında (357 başvuru) yapılmış olduğu görülmektedir (Şekil 22). Bunu “Sosyal Medya Bağımlılığı” (175 başvuru) ve “Dijital/Çevrim İçi Oyun Bağımlılığı” (157 başvuru) takip etmektedir.

Orta düzeyde başvuru alan konular arasında “Telefon Bağımlılığı” (99 başvuru) öne çıkarken daha sınırlı başvuruların olduğu alanlar “Televizyon Bağımlılığı” (24 başvuru) ve “Madde Bağımlılığı” (22 başvuru) olmuştur. En az başvuru ise “Kişilerarası Bağımlılık” konusunda yapılmış olup yalnızca 6 başvuru ile bu alt alana ilişkin başvurular en düşük düzeyde kalmıştır.

Bu dağılım bağımlılık konulu çalışmaların büyük ölçüde dijitalleşme ve teknoloji temelli bağımlılıklara odaklandığını, “Madde Bağımlılığı”, “Televizyon Bağımlılığı” ve “Kişilerarası Bağımlılık” gibi alanlarda ise sınırlı sayıda başvuru bulunduğunu göstermektedir.

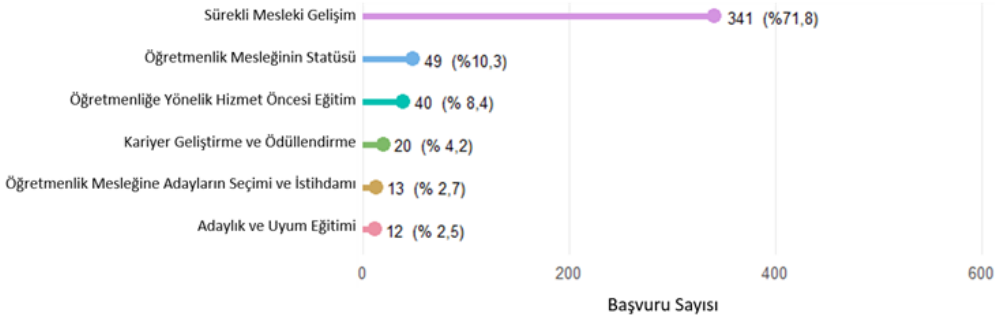
Şekil 22 | “Bağımlılık” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

3.5.14. “Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

“Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme” konulu başvuruların alt alanlara göre dağılımı incelendiğinde (Şekil 23) en fazla başvurunun “Sürekli Mesleki Gelişim” alanında (341 başvuru) yapılmış olduğu ve bu alt alanda yapılan başvuruların açık ara diğerlerinden önde olduğu görülmektedir. Bunu “Öğretmenlik Mesleğinin Statüsü” (49 başvuru) ve “Öğretmenliğe Yönelik Hizmet Öncesi Eğitim” (40 başvuru) takip etmektedir.

Daha sınırlı sayıda başvurular ise “Kariyer Geliştirme ve Ödüllendirme” (20 başvuru), “Öğretmenlik Mesleğine Adayların Seçimi ve İstihdam” (13 başvuru) ve “Adaylık ve Uyum Eğitimi” (12 başvuru) konularında yapılmıştır.

Genel olarak dağılım araştırmaların ağırlıklı olarak öğretmenlerin mesleki gelişim süreçlerine odaklandığını; mesleğin statüsü, hizmet öncesi eğitim ve kariyer geliştirme gibi alanların ise görece daha az ilgi gördüğünü göstermektedir.

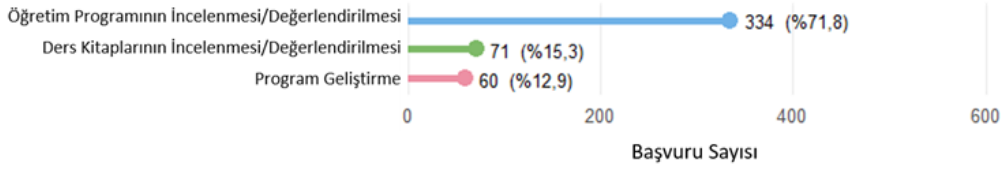

Şekil 23 | “Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

3.5.15. “Öğretim Programı ve Ders Kitapları” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

“Öğretim Programı ve Ders Kitapları” konusunda en fazla başvuru “Öğretim Programının İncelenmesi/Değerlendirilmesi” alanında yapılmış olup 334 başvuru ile bu alt alandaki başvurular en öndedir. Bunu “Ders Kitaplarının İncelenmesi/Değerlendirilmesi” (71 başvuru) ve “Program Geliştirme” (60 başvuru) konuları takip etmektedir (Şekil 23).

Genel olarak dağılım araştırmaların ağırlıklı olarak öğretim programlarının değerlendirilmesine odaklandığını, ders kitapları ve program geliştirme alanlarında ise daha sınırlı düzeyde başvuru yapıldığını göstermektedir.

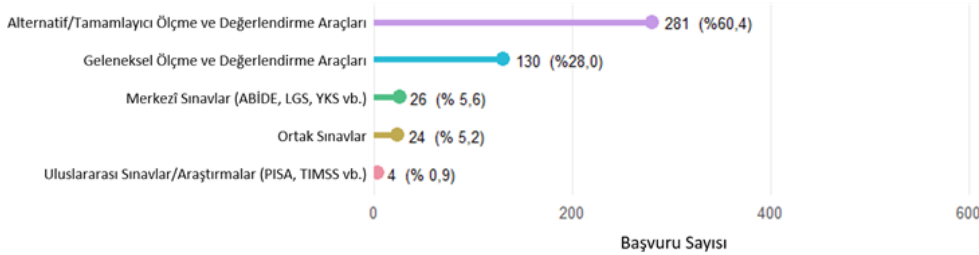
Şekil 24 | “Öğretim Programı ve Ders Kitapları” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

3.5.16. “Ölçme ve Değerlendirme” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

“Ölçme ve Değerlendirme” konulu başvurular incelendiğinde en fazla başvurunun “Alternatif/Tamamlayıcı Ölçme ve Değerlendirme Araçları” (281 başvuru) alanında yapılmış olduğu görülmektedir (Şekil 25). Bunu “Geleneksel Ölçme ve Değerlendirme Araçları” (130 başvuru) alt alanında yapılmış başvurular takip etmektedir.

Daha sınırlı başvurular ise “Merkezi Sınavlar (ABİDE, LGS, YKS vb.)” (26 başvuru), “Ortak Sınavlar” (24 başvuru) ve “Uluslararası Sınavlar/Araştırmalar (PISA, TIMSS vb.)” (4 başvuru) konularında yapılmıştır.

Genel olarak dağılım araştırmaların daha çok alternatif ve yenilikçi ölçme-değerlendirme yöntemlerine odaklandığını merkezî ve uluslararası sınavlara yönelik başvuruların ise oldukça sınırlı düzeyde kaldığını göstermektedir.

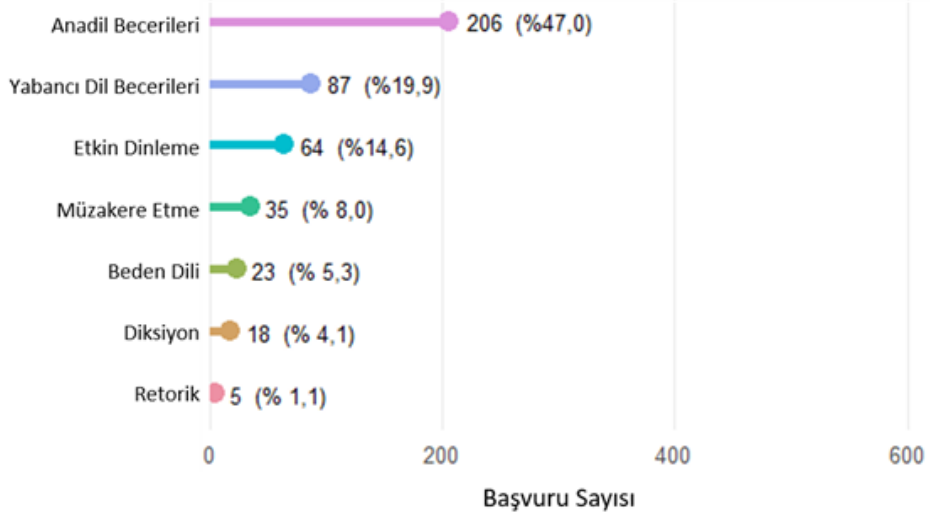

Şekil 25 | “Ölçme ve Değerlendirme” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

3.5.17. “İletişim Becerileri” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

“İletişim Becerileri” konusunda en fazla başvuru “Ana Dil Becerileri” alt alanında yapılmıştır (206 başvuru). Bunu “Yabancı Dil Becerileri” (87 başvuru) ve “Etkin Dinleme” (64 başvuru) alt alanlarında yapılmış başvurular izlemektedir. Orta sıklığa sahip başvuru alt alanı olarak “Müzakere Etme” (35 başvuru) öne çıkmaktadır. Daha düşük başvuru sayılarına sahip alt alanların ise “Beden Dili” (23 başvuru), “Diksiyon” (18 başvuru) ve “Retorik” (5 başvuru) olduğu görülmektedir (Şekil 26).

Genel olarak dağılım iletişim becerileriyle ilgili başvuruların büyük ölçüde ana dil ve yabancı dil gibi dil temelli alanlara yoğunlaştığını; sözlü ifade, retorik ve beden dili gibi konuların ise daha sınırlı düzeyde ele alındığını göstermektedir.

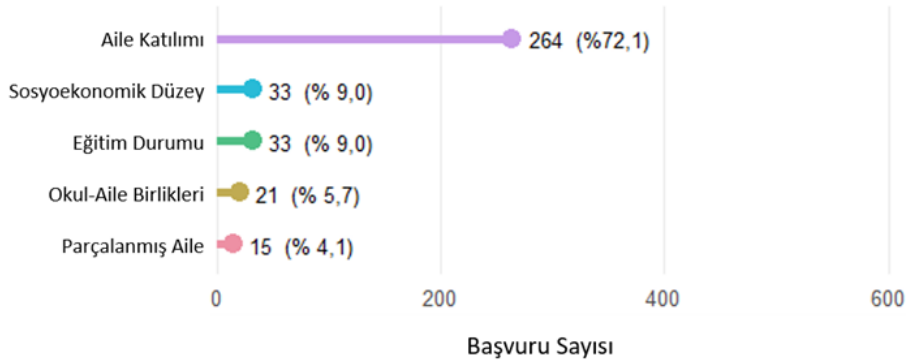

Şekil 26 | “İletişim Becerileri” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

3.5.18. “Aile” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

“Aile” konulu başvuruların alt konu alanlarının başvuru sıklıkları arasında belirgin farklılıklar göze çarpmaktadır (Şekil 27). En yüksek başvuru sayısı “Aile Katılımı” alt alanında görülmüş olup toplam 264 başvuru ile bu alt alan diğer alt alanlar arasında öne çıkmaktadır. Bunu eşit sayıda başvuruya sahip olan “Sosyoekonomik Düzey” ve “Eğitim Durumu” alt alanları takip etmektedir; her iki alanda da 33 başvuru bulunmaktadır. Daha düşük başvuru sayısına sahip olan alt alanlar ise “Okul-Aile Birlikleri” (21 başvuru) ve “Parçalanmış Aile” (15 başvuru) olmuştur.

Sonuç olarak aile konulu çalışmaların büyük çoğunluğunun aile katılımına odaklandığı buna karşılık parçalanmış aile ve okul-aile birlikleri gibi alt alanlarda görece az sayıda çalışma yapıldığı görülmektedir.

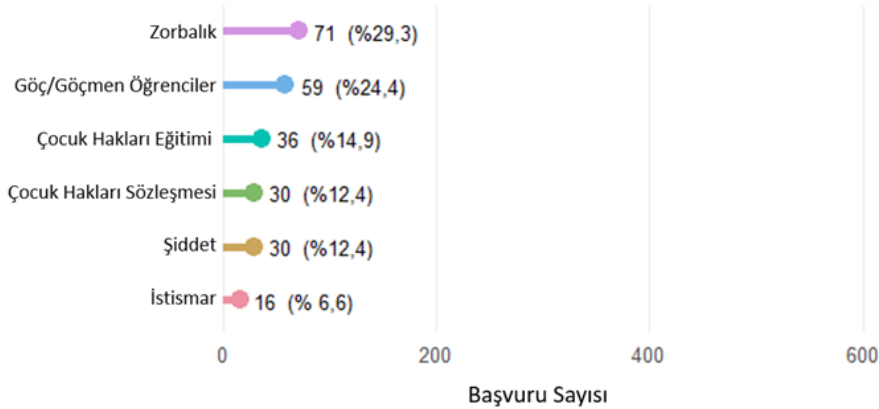

Şekil 27 | “Aile” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

3.5.19. “Çocuk ve İnsan Hakları” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

“Çocuk ve İnsan Hakları” konulu başvurular içerisinde en fazla başvuru “Zorbalık” (71 başvuru) alanında yapılmıştır. Bunu “Göç/Göçmen Öğrenciler” alt alanında yapılmış 59 başvuru takip etmektedir. Orta düzeyde başvuruların yapıldığı alt alanlar arasında “Çocuk Hakları Eğitimi” (36 başvuru), “Çocuk Hakları Sözleşmesi” (30 başvuru) ve “Şiddet” (30 başvuru) öne çıkmaktadır (Şekil 28). En az başvuru ise “İstismar” (16 başvuru) alt alanında yapılmıştır.

Genel olarak dağılım çalışmaların daha çok zorbalık ve göçmen öğrenciler gibi güncel sorunlara odaklandığını, çocuk haklarının yasal boyutu ve istismar gibi konuların ise görece daha az başvuruyla temsil edildiğini göstermektedir.

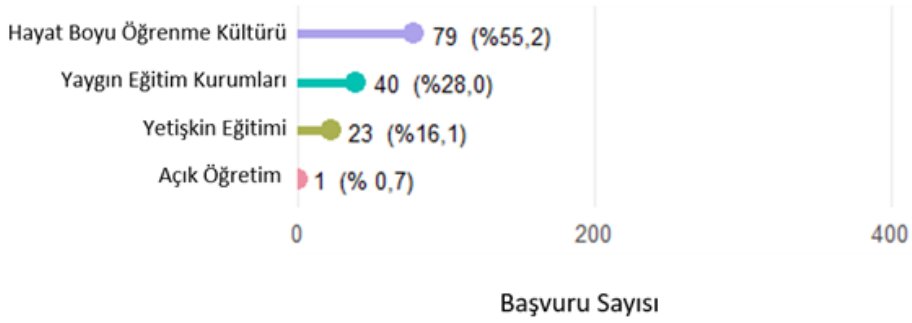

Şekil 28 | “Çocuk ve İnsan Hakları” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

3.5.20. “Yaygın Eğitim” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

“Yaygın Eğitim” konulu başvuruların alt alanlarda farklı yoğunluklarda dağıldığı görülmektedir (Şekil 29). En fazla başvuru “Hayat Boyu Öğrenme Kültürü” alanında yapılmış olup 79 başvuru ile bu alt alanda yapılmış başvurular öne çıkmaktadır. Bunu “Yaygın Eğitim Kurumları” (40 başvuru) ve “Yetişkin Eğitimi” (23 başvuru) alanları takip etmektedir. En düşük başvuru ise yalnızca 1 başvuru ile “Açık Öğretim” alanında gerçekleşmiştir.

Genel olarak dağılım yaygın eğitim konulu çalışmaların özellikle hayat boyu öğrenme ve kurum temelli eğitimlere odaklandığını; açık öğretim alanının ise neredeyse hiç tercih edilmediğini göstermektedir.

Şekil 29 | “Yaygın Eğitim” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

3.5.21. “Mesleki ve Teknik Eğitim” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

Şekil 30 incelendiğinde en fazla başvurunun “Mesleki ve Teknik Eğitimde Sorunlar” alanında (37 başvuru) yapılmış olduğu görülmektedir. Bunu “Mesleki ve Teknik Eğitim Politikaları” (20 başvuru) ve “Mesleki Eğitim Modelleri” (15 başvuru) alt alanları takip etmektedir. Orta düzeyde başvurular ise “Mesleki Eğitim Merkezleri” (12 başvuru) ve “Yaygın Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezleri” (6 başvuru) alt alanlarına yönelik yapılmıştır.

Daha düşük sayıda başvurular arasında “İşletmelerde Staj” (5 başvuru), “Çıraklık Eğitimi” (4 başvuru) ve “Mesleki Eğitim Kursları” (2 başvuru) alt alanları yer almaktadır.

Genel olarak dağılım başvuruların büyük ölçüde mesleki ve teknik eğitimdeki sorunlar, politika ve modeller üzerine yoğunlaştığını; staj, çıraklık ve kurslar gibi daha uygulamalı alanlarda ise sınırlı düzeyde başvuru yapıldığını göstermektedir.

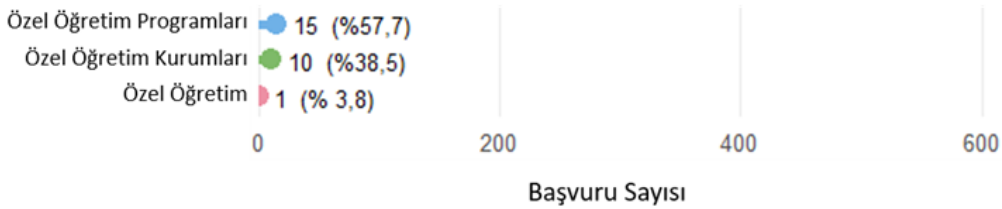

Şekil 30 | “Mesleki ve Teknik Eğitim” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

3.5.22. “Özel Öğretim” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

“Özel Öğretim” konulu başvuruların alt alanlara göre oldukça sınırlı sayıda yapıldığı görülmektedir (Şekil 31). En fazla başvuru “Özel Öğretim Programları” alanında yapılmış olup bu alanda sadece 15 başvuru yapılmıştır. Bunu “Özel Öğretim Kurumları” (10 başvuru) alt alanında yapılmış başvurular takip etmektedir. En düşük başvuru sayısı ise “Özel Öğretim” alt alanine yönelik olup bu alanda yalnızca 1 başvuru yapılmıştır.

Genel olarak dağılım özel öğretim konulu başvuruların hem toplamda düşük sayıda olduğunu hem de daha çok program ve kurumlar üzerine odaklandığını, genel “özel öğretim” kategorisinin ise neredeyse hiç tercih edilmediğini göstermektedir.

Şekil 31 | “Özel Öğretim” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

3.5.23. “Değişim Programları” Konulu Başvuruların Alt Konu Alanlarına Göre Dağılımı

Sistemde “Değişim Programları” konulu toplamda 15 başvuru yer almaktadır. Bunların yalnızca 1’i “Yurt İçi Değişim Programları”, geri kalan 14’ü ise “Yurt Dışı Değişim Programları” kapsamında yapılmıştır. Bu durum başvuruların neredeyse tamamının yurt dışı değişim odaklı olduğunu göstermektedir.

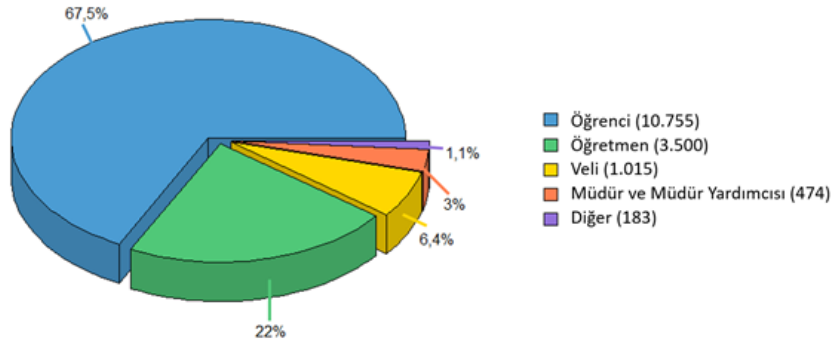
3.6. Başvuruların Araştırmanın Yürütüldüğü Örneklem/Çalışma Grubuna Göre Dağılımı

Şekil 32’de onaylanan ve hâlihazırda onaylanmış olup okul adları belirlenecek başvuruların araştırmanın yürütüldüğü grup ve örnekleme göre dağılımı gösterilmektedir. Başvuruların önemli bir kısmında çalışmaların yürütüldüğü grup öğrenciler olup bu oran %67,5’tir (10.755 başvuru). İkinci sırada %22 ile öğretmenlerle yürütülen çalışmalar (3.500 başvuru) yer almaktadır. Öğretmen grubunun alt kırılımında 3.355 öğretmen, 14 başöğretmen, 53 psikolojik danışman, 44 rehberlik öğretmeni ve 34 uzman öğretmen bulunmaktadır.

Çalışmaların %6,4’ünün velilerle (1.015 başvuru), %3’ünün ise müdür ve müdür yardımcılarıyla (354 başvuru müdürler ile, 120 başvuru müdür yardımcısı ile) gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

%1,1’lik pay ile diğer gruplarla yürütülen çalışmalar (183 başvuru) en düşük orana sahiptir. “Diğer” grubunda; 58 araştırmacı, 18 memur, 17 ilçe millî eğitim müdürü, 16 işçi, 13 şube müdürü, 6 şoför, 6 eğitim müfettişi, 5 mühendis, 5 il millî eğitim müdür yardımcısı, 3 formatör öğretmen, 3 görevli öğretmen, 3 hemşire, 3 aşçı, 2 genel müdür, 2 il millî eğitim müdürü, 2 iş sağlığı ve güvenliği uzmanı, 2 millî eğitim uzmanı ve tek sayılarla avukat, tekniker, teknisyen, grafiker, programcı vb. yer almaktadır.

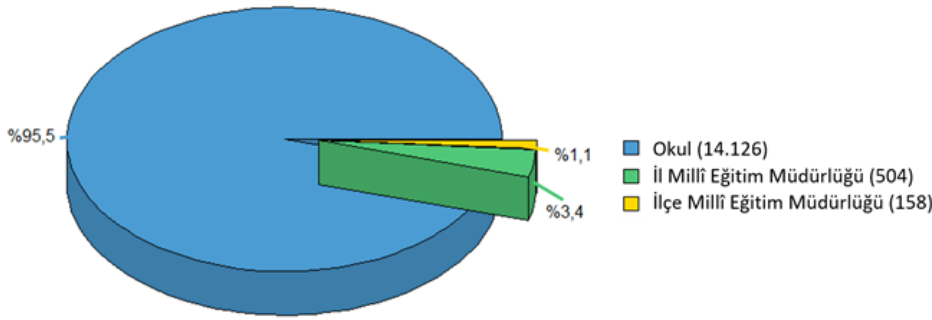
Bu dağılım başvuruların büyük oranda öğrenciler ve öğretmenlerle yürütülecek çalışmalara odaklandığını, veli, yönetici ve diğer meslek gruplarıyla yapılacak çalışmaların ise daha sınırlı olduğunu göstermektedir.

Şekil 32 | Başvuruların Örneklem/Çalışma Grubuna Göre Dağılımı

3.7. Başvuruların Kurum Türüne Göre Dağılımı

Onaylanan ve hâlihazırda onaylanmış olup okul adları belirlenecek başvuruların kurum türüne göre dağılımı Şekil 33'te sunulmuştur. Başvuruların çok büyük kısmı okullarda (%95,5; 14.126 başvuru) yapılmıştır. İl millî eğitim müdürlükleri %3,4 (504 başvuru) ve ilçe millî eğitim müdürlükleri %1,1 (158 başvuru) oranında yer tutmaktadır. Bunların dışındaki başvurular ise MEB Merkez Teşkilatı (8 başvuru) ve MEB Yurt Dışı Teşkilatı (6 başvuru) için yapılmıştır ve sayı olarak bu başvurular oldukça sınırlıdır. Bu durum araştırmaların ağırlıklı olarak okul ortamında yoğunlaştığını, idari ve yurt dışı birimlere yönelik çalışmaların ise çok düşük seviyede kaldığını ortaya koymaktadır.

Şekil 33 | Başvuruların Kurum Türüne Göre Dağılımı

3.8. Başvuruların Ret Gerekçelerine Göre İncelenmesi

Araştırma uygulama izni başvuruları, Yönerge dikkate alınarak hazırlanan “Araştırma Uygulama İzni Başvuru Değerlendirme Kriterleri (Ek-2)” çerçevesinde değerlendirilmekte ve bu değerlendirme sonucunda başvurular için onay ya da ret kararı verilmektedir. Ret kararları, şeffaflık ve standartlaşmayı sağlamak amacıyla önceden belirlenen kriterler dikkate alınarak hazırlanmakta ve gerekçeleriyle birlikte araştırmacılara bildirilmektedir. Bu sayede sistemde yer alan birimler arasında uygulama birliği sağlanarak aynı zamanda araştırmacıların sonraki başvurularında karşılaşılabilecekleri sorunları öngörmeleri mümkün hâle gelmektedir. Ayrıca, Bakanlık merkez birimleri veya il millî eğitim müdürlükleri, ortak gerekçelere ek olarak başvurulara özgü ayrıntılı açıklamalar da ekleyebilmektedir.

16.07.2024-18.08.2025 tarihleri arasında sistemde reddedilen toplam 9.671 başvuru bulunmakta olup bu başvuruların ret gerekçeleri incelendiğinde özellikle bazı nedenlerin öne çıktığı görülmektedir. En sık karşılaşılan ret gerekçeleri sırasıyla aşağıda sunulmuştur:

Uygulama süresi eksikliği: Uygulama süresine ilişkin herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir.

Katılım/Onam formlarının eksikliği: Ayrıntılı Bilgilendirme ve Gönüllü Katılım Formu, örneklemdeki/çalışma grubundaki kişilerin reşit olmamaları durumunda Veli Onam Formu yüklenmemiştir. Araştırmada ses veya görüntü kaydı alınacaksa ses veya görüntü kaydına dair bilgilere öneride ya da araştırma/proje bilgileri adlı belgede yer verilmemiştir. Ses veya görüntü kaydı onamına, Ayrıntılı Bilgilendirme ve Gönüllü Katılım Formu veya Veli Onam Formu'nda yer verilmemiş ya da ayrı belge olarak sunulmamıştır.

Örneklem bilgisi eksikliği/uyumsuzluğu: Araştırmanın örneklemini/çalışma grubuna ilişkin bilgiler eksik veya hatalıdır. Sistemde yapılan seçimler ile Tez Önerisi ya da Araştırma/Proje Bilgileri adlı belgede belirtilen örneklem/çalışma grubuna ilişkin bilgiler uyuşmamaktadır. Araştırma kapsamında yer alan illerin hangi kriterlere göre seçildiğine ve örneklem büyüklüğüne ilişkin bilimsel bir açıklamaya yer verilmemiştir. Araştırma kapsamında uygulama yapılacak örneklem/çalışma grubuna ilişkin sistem üzerinden seçilen uygulama yapılacak birim hatalı seçilmiştir.

Taahhüt belgesinin eksikliği: “Millî Eğitim Bakanlığı Araştırma Uygulama İzni Başvuru Taahhütnamesi” imzalı hâli yüklenmemiştir.

Veri toplama süreci eksikliği: Veri toplama sürecine ilişkin herhangi bir bilgi verilmemiştir.

Tez belgelerinin eksikliği: Araştırmacı öğrenci ise “Tez Önerisi” ve tez önerisinin onaylandığına dair “Enstitü Yönetim Kurulu Kararı/Resmî Yazı/Belge” yüklenmemiştir.

Veri Toplama Aracı Kullanım İzni eksikliği: Alan yazında daha önce kullanılmış veri toplama aracı tercih ediliyorsa “Veri Toplama Aracı Kullanım İzni” yüklenmemiştir. Aracın kullanımına ilişkin izin gerekli değilse araştırmacı açıklama yapmamış, aracın geliştiricisine ve kaynağına yer vermemiştir.

Veri toplama araçlarının eksik/uyumsuz yüklenmesi: Veri toplama aracı/araçlarının başlıkları ile sisteme yüklenen araç/araçlar aynı değildir. Veri toplama araçlarının tamamı (anket, görüşme formu vb.) yüklenmemiştir.

Başvuru bilgilerinde eksiklik/hata: Araştırmacının başvuru bilgileri eksik ya da hatalıdır.

Etik kurul onayı eksikliği: “Yetkili Etik Kuruldan Alınan Onay Belgesi” yüklenmemiştir.

4. SONUÇ

Bu rapor, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Eğitim Araştırmaları Daire Başkanlığının görev alanı kapsamında yürütülen araştırma uygulama izinlerine ilişkin başvuruların sistematik analizine odaklanmakta; 16.07.2024 – 18.08.2025 tarihleri arasında alınan 24.810 başvurunun konu ve alt konu alanları, başvuru şekilleri ve araştırma nitelikleri gibi değişkenler üzerinden değerlendirilmesiyle eğitim alanındaki güncel araştırma eğilimlerini görünür kılmayı amaçlamaktadır.

Başvuruların incelenmesi sonucunda elde edilen bulgular, başvuru süreçlerinde belirgin dönemsel yoğunluklar olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle yılın ilk çeyreğinde başvuru sayılarının hızlı bir artış gösterdiği, Mart ve Nisan aylarında zirveye ulaştığı, buna karşın yaz aylarında keskin bir düşüş yaşandığı görülmüştür. Bu durum başvuruların belirli dönemlerde yoğunlaştığını göstermekte ve özellikle akademik takvim ile TÜBİTAK proje çağrılarının bu süreçte belirleyici olduğuna işaret etmektedir.

Başvru şekillerine bakıldığında akademisyenler ve üniversite öğrencilerinin en büyük paya sahip olduğu, bunu zorunlu eğitimdeki öğrencilerin izlediği anlaşılmaktadır. TÜBİTAK Öğrenci Araştırma Projeleri ve Bilim Fuarları başvurular arasında öne çıkmakta, özellikle 2204-A Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması'nın başvuru yoğunluğu dikkat çekmektedir. Araştırma nitelikleri açısından değerlendirildiğinde yüksek lisans tezleri ile TÜBİTAK projelerinin en yüksek oranı oluşturduğu, makale ve bildirilerin görece daha düşük; lisans bitirme çalışmalarının ise oldukça sınırlı düzeyde kaldığı tespit edilmiştir.

Başvuru durumları açısından genel eğilim onaylanan başvuruların reddedilenlerden daha yüksek olduğu yönündedir. Doktora tezlerinde onay oranının diğer türlere kıyasla oldukça yüksek olması dikkat çekici bulunurken zorunlu eğitim kapsamında olmayan proje başvurularında ret oranının belirgin biçimde yüksek olduğu görülmüştür. TÜBİTAK Öğrenci Araştırma Projeleri ve Bilim Fuarları bu kapsamın dışındadır.

Onaylanan ve okul adları belirlenecek başvuruların konu alanlarına göre dağılımı incelendiğinde en fazla yoğunluğun "Bilişsel ve Duyuşsal Özellikler", "Teknoloji" ve "Öğrenme-Öğretme Stratejileri" gibi doğrudan eğitim ve öğretimin niteliğini artırmaya yönelik alanlarda gerçekleştiği görülmektedir. Bu alanları "Çocuk/Öğrenci Psikolojisi", "Okuryazarlık Becerileri", "Sağlık", "Özel Eğitim" ve "Üst Düzey Düşünme Becerileri" izlemiştir. Buna karşılık, "Bağımlılık", "İnsan Hakları", "Mesleki-Teknik Eğitim" ve "Özel Öğretim" gibi daha spesifik veya destekleyici nitelikteki alanlarda başvuruların görece sınırlı düzeyde kaldığı dikkat çekmektedir. Alt konu alanları düzeyinde ise "Bağımlılık" araştırmalarının büyük ölçüde dijitalleşme ve teknoloji temelli bağımlılıklara odaklandığı, "Çocuk" ve "İnsan Hakları" kapsamında zorbalık ve göçmen öğrenciler konularının öne çıktığı, "Çocuk Psikolojisi" başvurularında ise psikolojik iyi oluş ve davranış sorunlarının öncelikli olduğu belirlenmiştir. Ayrıca "Teknoloji" alanındaki başvuruların önemli bir kısmının yapay zekâ ve teknoloji destekli öğrenme ekseninde yoğunlaştığı, "Ölçme ve Değerlendirme" çalışmalarında ise alternatif ve yenilikçi yöntemlerin ön plana çıktığı görülmektedir.

Alt konu alanları değerlendirildiğinde en fazla başvuru alan alanların başında “Eğitim Yönetimi” (637 başvuru), “Değerler Eğitimi” (614 başvuru) ve “Farkındalık” (545 başvuru) gelmektedir. Bu bulgu eğitim araştırmalarının bir yandan kurumların yönetim ve organizasyon boyutuna diğer yandan “Değerler Eğitimi” ve bireysel “Farkındalık” gibi hem toplumsal hem de kişisel gelişimi destekleyen alanlara yoğunlaştığını ortaya koymaktadır. Bu üç alandaki yoğunluk araştırma eğilimlerinin hem makro düzeyde politika ve yönetim süreçlerine hem de mikro düzeyde öğrenci merkezli değer ve farkındalık gelişimine yöneldiğini göstermektedir. Bunun yanı sıra yine çok sayıda başvuru alan alt alanlar arasında “Beslenme” (383 başvuru), “Okul Öncesi Eğitimde Erken Çocukluk” (377 başvuru), “Algı” (387 başvuru), “Aktif (Etkin) Öğrenme” (362 başvuru), “Tutum” (360 başvuru), “Dijital/İnternet/Teknoloji Bağımlılığı” (357 başvuru), “Araştırma-İnceleme” (348 başvuru), “Öğretmenlerin Sürekli Mesleki Gelişimi” (341 başvuru), “Proje Tabanlı Öğrenme” (325 başvuru) ve “Öğretim Programlarının İncelenmesi/Değerlendirilmesi” (334 başvuru) yer almaktadır. Bu alanlar hem pedagojik yaklaşımlara (“Aktif Öğrenme”, “Proje Tabanlı Öğrenme”, “Araştırma-İnceleme”) ve öğretmenlerin mesleki gelişimine hem de erken çocukluk ve “Beslenme” gibi doğrudan öğrenci gelişimini destekleyen konulara yönelik önemli bir araştırma ilgisini ortaya koymaktadır.

Onaylanan ve okul adları belirlenecek başvuruların örneklem/çalışma gruplarına ve kurum türlerine göre dağılımı değerlendirildiğinde, araştırmaların büyük ölçüde öğrenciler (%67,5) ve öğretmenler (%22) ile yürütüldüğü, veli, yönetici ve diğer meslek gruplarının ise sınırlı düzeyde temsil edildiği görülmektedir. Kurum türü açısından bakıldığında ise çalışmaların çok büyük oranda (%95,5) okul ortamında yoğunlaştığı, il ve ilçe millî eğitim müdürlükleri ile merkez ve yurt dışı teşkilatlarına yönelik başvuruların oldukça düşük seviyede kaldığı anlaşılmaktadır. Bu sonuçlar, araştırma izin süreçlerinin ağırlıklı olarak okul temelli ve öğrenci-öğretmen etkileşimini merkeze alan çalışmalara odaklandığını ortaya koymaktadır.

Ret gerekçelerine ilişkin bulgular, araştırma uygulama izni başvurularında en sık karşılaşılan sorunların ağırlıklı olarak uygulama süresine ilişkin bilgi verilmemesi, katılım ve onam formlarının eksikliği, örneklem bilgileri ile ilgili hatalar ve uyumsuzluklar, resmî belgelerin (taahhütname, tez belgeleri, etik kurul onayı vb.) yüklenmemesinden kaynaklandığını göstermektedir. Bu durum, araştırmacıların başvuru sürecinde Yönerge hükümleri ve başvuru kriterlerine titizlikle riayet edilmesinin gerekliliğini ortaya koymakta aynı zamanda araştırmacıları bilgilendirmenin sürece olan katkısının önemini vurgulamaktadır.

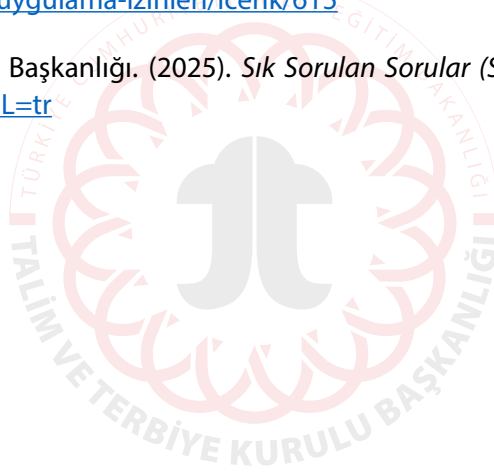
Genel olarak bulgular başvuruların hem dönemsel hem de içeriksel açıdan belirgin eğilimler sergilediğini ortaya koymaktadır. Yılın ilk çeyreğinde yoğunlaşan ve özellikle akademik takvim ile TÜBİTAK çağrılarının başvuru tarihleri ile paralellik gösteren başvurular, ağırlıklı olarak eğitim ve öğretim süreçlerinin niteliğini artırmaya yönelik alanlarda toplanmıştır. “Bilişsel ve Duyuşsal Özellikler”, “Teknoloji”, “Öğrenme-Öğretme Stratejileri”, “Eğitim Yönetimi”, “Değerler Eğitimi” ve “Farkındalık” gibi konuların öne çıkması, araştırma eğilimlerinin hem politika ve yönetim düzeyinde hem de öğrenci merkezli gelişim boyutunda şekillendiğini göstermektedir. Bununla birlikte “Erken Çocukluk Eğitimi”, “Beslenme”, “Öğretmenlerin Mesleki Gelişimi” ve “Alternatif Ölçme-Değerlendirme Yöntemleri” gibi alanlarda da dikkat çekici bir yoğunluk gözlenmiştir.

“Aile”, “İnsan Hakları”, “Mesleki-Teknik Eğitim” ve “Özel Öğretim” gibi daha özel ya da destekleyici alanlara yönelik başvuruların sınırlı kalması araştırma izinlerinin büyük ölçüde okul temelli, öğrenci-öğretmen odaklı ve eğitim ve öğretimin doğrudan niteliğini güçlendirmeyi hedefleyen çalışmalara yöneldiğini ortaya koymaktadır. Öte yandan reddedilen başvurular incelendiğinde, özellikle eksik belge yüklenmesi, örneklem bilgisi uyumsuzlukları gibi nedenlerin öne çıktığı görülmektedir.

ARAşTIRMA UYGULAMA İZİNLERİ İLE İLGİLİ BAşVURALACAK KAYNAKLAR

- Millî Eğitim Bakanlığı. (2025). *Araştırma Uygulama İzinleri Yönergesi*. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. <https://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/2275.pdf>
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2025). *Araştırma Uygulama İzinleri Başvuru ve Değerlendirme Kılavuzu*. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. <https://ttkb.meb.gov.tr/www/arastirma-uygulama-izinleri/icerik/615#images-2>
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2025). *Araştırma Uygulama İzinleri Başvuru ve Değerlendirme Sistemi*. <https://arastirmaizinleri.meb.gov.tr/>
- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2025). *Araştırma Uygulama İzinleri*. <https://ttkb.meb.gov.tr/www/arastirma-uygulama-izinleri/icerik/615>
- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2025). *Sık Sorulan Sorular (SSS)*. <https://ttkb.meb.gov.tr/www/sss.php?DIL=tr>

Ek-1: Araştırma Uygulama İzinleri Başvuru ve Değerlendirme Sisteminde Yer Alan Konu ve Alt (İlişkili) Konu Alanları

AİLE	ÖĞRENME-ÖĞRETME MODEL/YAKLAŞIM/STRATEJİLERİ
Aile Katılımı	5-E Öğretim
Eğitim Durumu	Aktif (Etkin) Öğrenme
Okul-Aile Birlikleri	Araştırma İnceleme
Parçalanmış Aile	Basamaklı Öğretim
Sosyoekonomik Düzey	Beyin Temelli Öğrenme
BAĞIMLILIK	Bilgisayar Destekli Öğretim
Dijital/Çevrim İçi Oyun Bağımlılığı	Bireyselleştirilmiş Öğretim
Dijital/İnternet/Teknoloji Bağımlılığı	Buluş Yoluyla Öğretim
Kişilerarası Bağımlılık	Bütünleştirici Öğrenme
Madde Bağımlılığı	Çoklu Zekâ
Sosyal Medya Bağımlılığı	Derin Öğrenme
Telefon Bağımlılığı	Etkili Öğretim
Televizyon Bağımlılığı	İş Birlikli (Kubaşık) Öğrenme
BİLİŞSEL VE DUYUŞSAL ÖZELLİKLER	Karma Öğrenme
Algı	Kuantum Öğrenme
Alışkanlık	Okulda Öğrenme
Başarı	Öğretim Durumları
Benlik	Programlı Öğretim
Doyum	Proje Tabanlı Öğrenme
Duyarlılık	Sunuş Yoluyla Öğretim
Eğilim	Tam Öğrenme
Empati	Tasarım Odaklı
Farkındalık	Temel Öğretim
Gönüllülük	Yapılandırmacı Öğrenme
Görüş	ÖĞRETİM PROGRAMI VE DERS KİTAPLARI
Güven	Ders Kitaplarının İncelenmesi / Değerlendirilmesi
Hazırbulunuşluk	Öğretim Programının İncelenmesi / Değerlendirilmesi
İlgi	Program Geliştirme
İnanç	ÖĞRETİM YÖNTEM/TEKNİKLERİ
Kaygı	Akran Öğretimi
Merak	Altı Şapkalı Düşünme
Motivasyon	Anlatma
Öz Denetim	Balık Kılçığı
Öz Düzenleme	Benzetim
Saygı	Beyin Fırtınası

Sorumluluk	Bilişsel Çıraklık
Tutum	Bireysel Çalışma
Tükenmişlik	Deney
Uyum	Drama
Yeterlilik	Eğitsel Gezi
ÇOCUK VE İNSAN HAKLARI	Eğitsel Oyun
Çocuk Hakları Eğitimi	Görüş Geliştirme
Çocuk Hakları Sözleşmesi	Görüşme
Göç/Göçmen Öğrenciler	Gösteri
İstismar	Gösterip Yaptırma
Şiddet	Gözlem
Zorbalık	Grupla Öğretim
ÇOCUK/ÖĞRENCİ PSİKOLOJİSİ	İstasyon
Aleksitimi (Duygu Körlüğü)	Konuşma Halkası
Anksiyete	Mikro Öğretim
Çatışma Çözme	Modüler Öğretim
Davranış Sorunları	Müze Eğitimi
Depresyon	Oyunlaştırma
Duygu Düzenleme	Ödev
İlişki Yönetimi	Örnek Olay
Psikolojik Dayanıklılık	Problem Çözme
Psikolojik İyi Oluş	Rol Yapma
Sosyal Kabul	Sergi
DEĞİŞİM PROGRAMLARI	Soru-Cevap
Yurt Dışı Değişim Programları	Tartışma
Yurt İçi Değişim Programları	Vaka Çalışması
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ	ÖĞRETMEN YETİŞTİRME VE GELİŞTİRME
Afet Yönetimi	Adaylık ve Uyum Eğitimi
Devamsızlık	Kariyer Geliştirme ve Ödüllendirme
Eğitim Denetimi	Öğretmenliğe Yönelik Hizmet Öncesi Eğitim
Eğitim Ekonomisi	Öğretmenlik Mesleğine Adayların Seçimi ve İstihdamı
Eğitim Politikaları	Öğretmenlik Mesleğinin Statüsü
Eğitim Yönetimi	Sürekli Mesleki Gelişim

Eğitim Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar	ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME
Girişimcilik	Alternatif/Tamamlayıcı Ölçme ve Değerlendirme Araçları
Hesap Verebilirlik	Geleneksel Ölçme ve Değerlendirme Araçları
İnsan Kaynakları Yönetimi ve Gelişimi	Merkezi Sınavlar (ABİDE, LGS, YKS vb.)
Karşılaştırmalı Eğitim	Ortak Sınavlar
Kaynak Yönetimi	Uluslararası Sınavlar/Araştırmalar (PISA, TIMSS vb.)
Kriz Yönetimi	ÖZEL EĞİTİM
Liderlik	Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı
Mevzuat / Hukuk	Dikkat Eksikliği
Okul Terki	Disleksi
Örgüt Kültürü, İklimi ve Sağlığı	Down Sendromu
Risk Yönetimi	Duygu ve Davranış Bozukluğu
Üretkenlik	Gelişim Yetersizliği
ETİK (AHLAK)	Görme Engelliler
Ahlaki Gelişim Materyalleri ve Aktiviteleri	Hiperaktivite
Akademik Etik	İki Kere Farklılık
Çocukların Ahlaki Gelişimi	İşitme Engelliler
Değerler Eğitimi	Kaynaştırma/ Bütünleştirme Sınıfları
Karakter Eğitimi	Otizm
Meslek Etiği	Öğrenme Güçlüğü
İLETİŞİM BECERİLERİ	Özel Eğitim Kurumları
Ana Dil Becerileri	Özel Gereksinimli Öğrenciler
Beden Dili	Özel Yetenekli Öğrenciler
Diksiyon	Üstün Zekâlı Öğrenciler
Etkin Dinleme	Zihin Yetersizliği
Müzakere Etme	Zihinsel Engelliler
Retorik	ÖZEL ÖĞRETİM
Yabancı Dil Becerileri	Özel Öğretim Kurumları
MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM	Özel Öğretim Programları
Çıraklık Eğitimi	Özel Öğretim Yaklaşımları
İşletmelerde Staj	SAĞLIK
Mesleki Eğitim Kursları	Akıl Sağlığı
Mesleki Eğitim Merkezi	Beslenme
Mesleki Eğitim Modeli	Cinsel Eğitim
Mesleki ve Teknik Eğitim Politikaları	Fiziksel Aktivite/Spor
Mesleki ve Teknik Eğitimde Sorunlar	Hijyen/Temizlik
Yaygın Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezleri	Sağlık Eğitimi
	Salgın

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM	
Alan Eğitimleri/Etkinlikleri (Mat./Fen/Beden Eğitimi vb.)	TEKNOLOJİ
Bilinçli Farkındalık	Ağ Stratejileri
Çocukların Bağlanma Stilleri	Artırılmış Gerçeklik
Erken Çocukluk	Çevrim İçi Eğitim
Mahremiyet Eğitimi	Eğitim Bilişim Sistemleri (Eba, Öba, Mebbis, Dys vb.)
Montessori Eğitimi	E-Öğrenme
Okul Öncesi Eğitim Materyalleri ve Araçları	Hibrit (Karma) Eğitim
Okul Öncesi Eğitim Ortamları	Sanal Ekipler
Okul Öncesi Eğitim Programı	Sanal Gerçeklik
Okuma-Yazmaya Hazırlık Programları	Siber Güvenlik Tehditleri
Oyun Tabanlı Öğrenme	Sosyal Medya Kullanımı
Reggio Emilia Yaklaşımı	Teknoloji Destekli Öğrenme
Waldorf Eğitimi	Uzaktan Eğitim
Yaratıcılık Eğitim Programı	Veri Bilimi
OKURYAZARLIK BECERİLERİ	Veri Güvenliği
Alan Okuryazarlığı (Felsefe, Fen, Matematik Vb.)	Web Destekli Öğretim
Bilgi ve İletişim Teknolojileri Okuryazarlığı	Yapay Zekâ
Bilim Okuryazarlığı	ÜST DÜZEY DÜŞÜNME BECERİLERİ
Çevre Okuryazarlığı	Analitik Düşünme
Dijital Okuryazarlık	Bilimsel Süreç Becerileri
Finansal Okuryazarlık	Eleştirel Düşünme
Görsel Okuryazarlık	Problem Çözme Ve Karar Verme
İklim Okuryazarlığı	Üst Biliş
Kültür Okuryazarlığı	Yansıtıcı Düşünme
Medya Okuryazarlığı	Yaratıcı Ve Yenilikçi Düşünme
Öğretim Programı Okuryazarlığı	YAYGIN EĞİTİM
Sağlık Okuryazarlığı	Açık Öğretim
Sanat Okuryazarlığı	Hayat Boyu Öğrenme Kültürü
Vatandaşlık Okuryazarlığı	Yaygın Eğitim Kurumları
Veri Okuryazarlığı	Yetişkin Eğitimi

Ek-2:

ARAŞTIRMA UYGULAMA İZNİ BAŞVURU DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ

1. Araştırma ve veri toplama araçlarının (anket, görüşme-gözlem formları) içeriği Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, taraf olunan uluslararası anlaşmalar ve sözleşmeler başta olmak üzere, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile yürürlükte olan tüm yasal düzenlemeler ve Türk millî eğitiminin genel ve özel amaçlarına uygun olacak şekilde hazırlanmıştır.
2. Araştırmacının kişisel bilgileri (adres, telefon, e-posta) belirtilmiştir.
3. Araştırmacının başvuru bilgileri (başvurunun yapıldığı ülke, başvuru şekli, başvuran ünvanı, meslek, çalıştığı kurum, bağlı olduğu kurum) belirtilmiştir.
4. Başvuru şekli kamu kurum/kuruluşu ya da sivil toplum kuruluşu temsilcileri ise kurum/kuruluşları veya sivil toplum kuruluşları adı, sorumlu kişinin ünvanı belirtilmiş ve "İlgili Araştırmayı Yürüteceğine Dair İmzalı İzin Belgesi" yüklenmiştir. Başvuru şekli millî eğitim müdürlüklerine bağlı birim temsilcileri ise "Araştırma Yürütülen Birimdeki En Üst Makamdan Alınan Olur" belgesi sisteme yüklenmiştir.
5. Araştırmacı öğrenci ise "Tez önerisi" ve tez önerisinin onaylandığına dair "Enstitü Yönetim Kurulu Kararı/Resmî Yazı/Belge" yüklenmiştir.
6. Araştırmacı öğrenci değil ise Araştırma/Proje Bilgileri adlı belge yüklenmiştir. Araştırma/Proje Bilgileri adlı belgede olması gereken içerikler yer almıştır.
7. "Millî Eğitim Bakanlığı Araştırma Uygulama İzni Başvuru Taahhütnamesi" imzalı hâli yüklenmiştir.
8. "Yetkili Etik Kuruldan Alınan Onay Belgesi" yüklenmiştir.
9. Alan yazında daha önce kullanılmış veri toplama aracı tercih ediliyorsa "Veri Toplama Aracı Kullanım İzni" yüklenmiştir. Aracın kullanımına ilişkin izin gerekli değil ise araştırmacı açıklama yapmış, aracın geliştiricisine ve kaynağına yer vermiştir.
10. Araştırma uygulama izni başvurularında yabancı dilde hazırlanan belgeler için sisteme belgelerin asılları, Türkçe tercümeleri, Tercüme Doğruluk Beyanı yüklenmiştir.
11. "Ayrıntılı Bilgilendirme ve Gönüllü Katılım Formu" yüklenmiştir. Örneklemdeki/Çalışma grubundaki kişilerin reşit olmamaları durumunda "Veli Onam Formu" yüklenmiştir. Araştırmada ses veya görüntü kaydı alınacaksa ses veya görüntü kaydına dair bilgilere öneride ya da araştırma/proje bilgileri adlı belgede yer verilmiştir. Ses görüntü kaydı onamına, Ayrıntılı Bilgilendirme ve Gönüllü Katılım Formu veya Veli Onam Formu'nda yer verilmiş ya da ayrı belge olarak sunulmuştur.

12. Araştırmanın içeriği (başlığı) eğitim ve öğretim ile ilişkilidir. Başvuru "Araştırma Uygulama İzinleri Yönergesi" kapsamındadır.
13. Araştırmanın amacı eğitim ve öğretim ile ilişkilidir.
14. Araştırmanın problem durumu eğitim ve öğretim ile ilişkilidir.
15. Araştırmanın önemi eğitim ve öğretim ile ilişkilidir.
16. Araştırmanın modeli/deseni belirtilmiştir.
17. Araştırmanın örneklem/çalışma grubu belirtilmiştir. Sistemde yapılan seçimler ile Tez Önerisi ya da Araştırma/Proje Bilgileri adlı belgede belirtilen örneklem/çalışma grubuna ilişkin bilgiler uyusmaktadır. Araştırma kapsamında yer alan illerin hangi kriterlere göre seçildiğine ve örneklem büyüklüğüne ilişkin bilimsel bir açıklamaya yer verilmiştir. Araştırma kapsamında uygulama yapılacak örneklem/çalışma grubuna ilişkin sistem üzerinden seçilen uygulama yapılacak birim doğrudur.
18. Araştırmanın örneklemi/çalışma grubu ekonomik, ulaşılabilir ve uygulanabilir şekilde belirlenmiştir.
19. Veri toplama sürecine ilişkin bilgi verilmiştir.
20. Veri toplama aracı/araçlarının başlıkları ile sisteme yüklenen araç/araçlar aynıdır. Veri toplama araçlarının tamamı (anket, görüşme formu vb.) yüklenmiştir.
21. Veri toplama aracı/araçları araştırmanın amacına ve konusuna uygun şekilde belirlenmiştir.
22. Veri toplama aracı/araçlarındaki maddeler açık ve anlaşılır şekilde oluşturulmuştur.
23. Veri toplama aracı/araçlarındaki maddeler uygulama yapacağı grubun seviyesine uygun olarak hazırlanmıştır.
24. Veri analizine ilişkin bilgiye yer verilmiştir.
25. Kaynakça yer almaktadır.
26. Uygulama süresine ilişkin bilgiye yer verilmiştir.
27. Araştırmada katılımcıların kişilik haklarını, kurum ve kuruluşlarının haklarını ihlal eder nitelikte unsur(lar)a yer verilmemiştir.
28. İçerikteki unsurlarda millî ve manevi değerler, toplumsal hassasiyetler göz önünde bulundurulmuştur.

29. Araştırma kapsamında uygulama yapılacak örneklem/çalışma grubunun bizzat göreceği belgelerde (formlar, veri toplama araçları) veya araştırmanın başlığında herhangi bir kişi, kurum, ürün, organizasyon lehine veya aleyhine reklam unsuru yer almamaktadır.
30. Aynı araştırma ile ilgili mükerrer (tekrar eden) başvuru yapılmamıştır. Aynı araştırma kapsamında uygulama açısından bir farklılık gerekmedikçe yeni bir başvuru izninde bulunulmamıştır.

